

**МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(МІНДОВКІЛЛЯ)**

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15,
факс: (044) 206-31-07, E-mail: info@merg.gov.ua, ідентифікаційний код 43672853

На № _____

**Державна регуляторна служба
України**

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України у додаток до листа від 10.03.2021 № 25/1-12/4979-21 надсилає доопрацьований аналіз регуляторного впливу до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Технічного регламенту мийних засобів».

Додаток: на 37 арк. в 1 прим.

Міністр

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Технічного регламенту мийних засобів»

I. Визначення проблеми

Кабінетом Міністрів України 20 серпня 2008 року затверджено [Технічний регламент мийних засобів](#) (далі - ТР), який запровадив обмеження на загальний вміст фосфору в пральному порошку та мийному засобі для побутових посудомийних машин. ТР був розроблений з урахуванням [Регламенту \(ЄС\) 648/2004 Європейського Парламенту та Ради "Про миючі засоби"](#). Відповідно до додатку 1 до ТР зазначені обмеження були введені в дію для пральних порошоків для побутових пральних машин - 12 січня 2015 року та мийних засобів для побутових посудомийних машин - 1 січня 2017 року.

П'ять років (у випадку обмежень для пральних порошоків) має бути достатнім терміном, який дозволив би отримати певний природоохоронний ефект від запровадження обмежень. Однак, на жаль, дані Державної статистичної звітності свідчать про зворотне (див. таблицю 1 нижче):

Таблиця 1. Обсяги скидання фосфатів до водних об'єктів України за період 2015-2019 рр.).

Рік	2015	2016	2017	2018	2019
Обсяг скидання (т)	4382	4542	4552	4688	5708

Таблиця 1 свідчить про зростання забруднення водних об'єктів фосфатами за останні п'ять років на 30%. Дані державного моніторингу вод підтверджують зазначену тенденцію. Так, аналіз даних моніторингу якості вод розміщених Держводагентством на порталі відкритих даних (див.: <https://data.gov.ua/dataset/ee2bc3b0-42d4-4f19-8d96-913cd9d1f02a>) показує наступні негативні тенденції: підвищені або ж високі концентрації ортофосфатів реєструються, як правило, в воді малих річок, а також нижче місць скидання міських стічних вод.

Найбільшою забрудненістю фосфатами характеризуються наступні райони річкових басейнів (наводяться у порядку зменшення забруднення) *Дону (Сіверський Донець) > Південного Бугу > Дніпра > Вісли (Західного Бугу) > Дністра > Причорномор'я > = Дунаю > = Приазов'я*. Екстремальне високе забруднення фосфатами (до 36 мг на куб. дм) води р. Дніпро зафіксовано у 2018 р. у місці впливу Бортницької станції аерації. Тоді як решта водних масивів цієї річки характеризується високим та помірним забрудненням. [Аналіз середньорічних концентрацій вмісту фосфатів за період 2010 – 2017 рр.](#) свідчить про суттєве (у 2-2,5 рази) зростання їх вмісту у воді р. Дніпро, яка використовується для водопостачання 80% населення України. Значного забруднення зазнають притоки другого та першого порядків для яких

забруднення сягає десятикратного і вище від встановленої рибогосподарської граничнодопустимої концентрації.

Домінантним забруднювачем великих річок сполуками фосфору залишаються стічні води міст. Наслідком такого забруднення є висока евтрофікація¹ водойм, що призводить до їх повсюдного цвітіння (синьо-зелені водорості): речовини, що сприяють евтрофікації (зокрема, нітрати і фосфати) віднесено до переліку основних забруднювачів згідно з Додатком VIII до Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики». Масштаби цвітіння вражають, адже окрім прісноводних об'єктів, останніх 3 роки починають "цвісти" навіть прибережні морські води, що свідчить про катастрофічно зростаючі темпи забруднення. Явище "цвітіння" прісних та морських вод здійснює негативний вплив на туристичну й інвестиційну привабливість особливо південних регіонів України.

В умовах збереження зазначених вище несприятливих тенденцій, що відбуваються за негативного впливу зміни клімату, Україна скоро буде не в змозі забезпечити населення України належними умовами питного водопостачання, рекреації та інших видів діяльності, пов'язаних з водокористуванням. Під великим питанням є виконання Україною взятих на себе зобов'язань щодо Угоди про асоціацію, зокрема з виконання вимог Водної рамкової директиви², Директиви про очистку міських стічних вод³, Рамкову Директиву про морську стратегію⁴. Під сумнівом є реалізація Цілі 6 сталого розвитку України, що підтверджена до імплементації [Указом Президента України В. Зеленського № 722/2019 "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року"](#).

Вирішення усіх зазначених питань прямо чи опосередковано пов'язані з розв'язанням проблеми належної очистки міських стічних вод. Дійсно, саме в містах активно розвивається готельний та ресторанний бізнес, включаючи кафетерії, ресторани, їдальні, бістро, і т.п., саме в них концентруються хлібозаводи, пекарні, кондитерські, пивзаводи, лікєро-горілчані виробництва, підприємства з переробки сільськогосподарської сировини та виготовлення продуктів з м'яса, молока, олії, тощо. До міських споруд водовідведення приєднані підприємства з переробки шкіри, інші підприємства легкої, а також машинобудівної промисловості. Усі перелічені види діяльності є потужними джерелами забруднення сполуками фосфору як шляхом скидання стічних вод по закінченні технологічних процесів, так і стічних вод, що утворюються після прання, чи миття (очищення) технологічного обладнання, яке задіяне у

¹ Відповідно до Директива Ради 91/271/ЄЕС "Про очистку міських стічних вод" "евтрофікація: збагачення води поживними речовинами, особливо сполуками азоту та/або фосфору, що призводить до прискореного росту водоростей та вищих форм рослинного життя, внаслідок чого виникає небажане порушення балансу організмів у воді, а також зниження її якості"

² Директива Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23.10.2000 про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики;

³ Директива Ради 91/271/ЄЕС від 21.05.1991 про очистку міських стічних вод;

⁴ Директива Європейського Парламенту і Ради 2008/56/ЄС від 17.06.2008 що встановлює рамки діяльності Співтовариства у сфері політики з морського середовища;

виробництві. Підприємства, що користуються міською системою водовідведення, як правило, не здійснюють попередньої (локальної) очистки стічних вод, що продукуються ними. Вказане промислове забруднення накладається на господарсько-побутове забруднення яке надходить від населення та прямує міською каналізацією до очисних споруд.

В Україні практично відсутня так звана "третинна" очистка стічних вод, а ефективність двох перших ступеней очистки для сполук фосфору не перевищує 25-30%. За наявних темпів забруднення, Водоканали не в змозі забезпечити належну очистку. При цьому, **важливо також пам'ятати те, що в Україні в 40% малих міст та населених пунктів стічні води скидаються у водойми без належного очищення**⁵. Малі міста (як правило районні центри та інші міста та населені пункти міського типу), маючи міську каналізацію, не мають фінансових можливостей побудувати міські очисні споруди, а тому скидають стічні води у природні водойми без очищення.

Таким чином **головним питанням порядку денного є питання: "як зменшити надходження сполук фосфору зі стічними водами, які скидаються до міських централізованих систем водовідведення?"**. Вирішення зазначеного питання дозволить зменшити навантаження на очисні споруди міст та сприятиме покращенню параметрів очищення, так само як і призведе до зниження потрапляння сполук фосфору та інших забруднюючих речовин у водойми у випадку відсутності очисних споруд або ж неналежного очищення міських стічних вод.

За даними Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання підвищені та високі концентрації фосфатів зареєстровані на питних водозаборах басейнів річок Сіверського Донця, Дністра, Дунаю, Західного Бугу, а також річок Закарпаття. Погіршення якості води у місцях питних водозаборів призводить до зростання вартості (в залежності від якості вихідної води в 1,5 - 3 рази) водопідготовки, для її доведення до відповідності "питного" стандарту.

Необхідно однак зазначити, що чинний на сьогодні ТР все ж створив певні переваги, адже завдяки його введенню склалися господарські та адміністративні відносини щодо встановлення вимог до мийних засобів які імпортується на український ринок та виробляються вітчизняними виробниками. Виробник має нанести на зовнішній поверхні пакування (етикетці) знак відповідності ТР і склад мийного засобу, зокрема щодо вмісту фосфоровмісних сполук. Держпродспоживслужба здійснює контроль як належності маркування так і відповідності наявних на ринку мийних засобів зазначеному на них маркуванню. Однак це стосується лише мийних засобів, що використовуються в побутових пральних та мийних машинах. Для мийних засобів, що використовуються для промислового прання чи миття, так само як і для мийних засобів, що

⁵ За даними Укрводоканалекологія в Україні зараз близько 1000 міських очисних споруд, більшість з яких проектувалися в 60-ті роки минулого століття (див. [Очищення стоків: "нирки" наших міст потребують реанімації | Економічна правда \(epravda.com.ua\)](http://epravda.com.ua))

використовуються для ручного прання чи миття такий нагляд на жаль не здійснюється, оскільки вимоги ТР на них не розповсюджуються.

На цьому господарські та адміністративні відносини з виробництва та використання мийних засобів не закінчуються. Адже підприємства, що виробляють мийні засоби, так само як і підприємства, що використовують мийні засоби у процесі виробництва товарів та послуг скидають свої стічні води у міську систему водовідведення. Таке скидання відбувається на основі [Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення](#) (затверджені наказом Мінрегіону від 1 грудня 2017 р. № 316). Відповідно до вимог зазначених документів, підприємства повинні скидати зі своїми стічними водами не більше 5 мг на куб. дм. загального фосфору, при цьому підприємства, як правило сплачують Водоканалу понаднормове скидання сполук фосфору в міську каналізацію. Скидання фосфорорганічних сполук (наприклад фосфонатів) у міську систему водовідведення заборонено.

Вказані стічні води, прямують до міських очисних споруд (у випадку їх наявності) або ж скидаються до природних водних об'єктів (у випадку їх відсутності). Після очищення стічних вод на міських очисних спорудах, стічні води скидаються до природних водойм. За наявності понаднормативного забруднення природних водних об'єктів, Державна екологічна інспекція, у випадку виявлення такого порушення, може накласти на Водоканал штраф та нарахувати відшкодування збитків за порушення водоохоронного законодавства. Такі дії лягають важким тягарем на фінансово-економічний стан Водоканалів.

Варто зазначити, що введення в дію [Регламенту \(ЄС\) 648/2004 Європейського Парламенту та Ради "Про мийні засоби"](#) країнами-членами ЄС, переважно призвело до відмови використання сполук фосфору при виробництві мийних засобів. Тому, імпортовані на ринок України мийні засоби можуть відповідати вимогам, які запропоновані до введення з зазначеними змінами до ТР. Водночас, результати нагляду за ринком мийних засобів Держпродспоживслужби свідчать про непоодинокі випадки невідповідності маркування та складу мийних засобів вимогам ТР. Це насамперед стосується контрабандних мийних засобів, що широко представлені на тіньовому ринку нашої країни та доступні на стихійних ринках, базарах, тощо.

За даними Державної статистичної звітності у 2019 р вироблено 221,6 тис. т. мийних засобів, з них:

- 185 тис. т. засобів мийних та для чищення, які містять або не містять мило, включаючи допоміжні засоби, для миття, розфасовані для роздрібною торгівлі (крім тих, що їх використовують як мило та поверхнево-активні речовини,
- 9,6 тис. т. мила та речовин поверхнево-активних органічних в брусках та подібних формах;

- 13,2 тис. т. мила та речовин поверхнево-активних органічних у вигляді брусків, брикетів, фігурних формованих виробів або у інших формах, для туалетних цілей;
- 13,8 тис. т. речовин поверхнево-активних органічних та засобів для миття шкіри, які містять або не містять мило, розфасовані для роздрібної торгівлі.

Загальні витрати на виробництво вказаної продукції склали 4308794,2 тис. грн., з них 81,3% матеріальні витрати та витрати на оплату виробничих послуг, 6,6% - амортизація, 9,3% - оплата праці, 2% відрахування на соціальні заходи, 0,8% - інші витрати.

По зрівнянні з 2011 роком виробництво мийних засобів в 2019 р знизилось на 20%.

В 2019 році до України імпортовано 349,7 тис. тон. (загальною вартістю 734640 тис. доларів США) та експортовано до інших держав - 45,1 тис. т. мийних засобів (загальною вартістю 201622 тис. доларів США). По зрівнянні з 2011 роком імпорт зменшився на 13,6%, тоді як падіння експорту склало 60,1%. Таким чином, ємність Українського ринку в 2019 році можна оцінити в 526 тис. тон мийних засобів. Відповідно до чинних вимог ТР в мийних засобах може міститися біля 18 тис. т. загального фосфору (приблизно 12,3 тис. т. в засобах для прання та 6,2 тис. т в засобах для миття). Безфосфатні мийні засоби, що легально ввезені на територію України ймовірно компенсуються контрабандними мийними засобами, що містять надлишки фосфоровмісних сполук, а також промисловими мийними засобами та мийними засобами для ручного прання чи миття, на які вимоги ТР не розповсюджуються.

Ринок мийних засобів в Україні охоплений 5-7 найбільшими і агресивними представниками транснаціонального бізнесу. Лідуючі позиції з обсягу їх виробництва займає компанія Procter & Gamble (близько 23 %). Велика частка продукції російського виробництва – це марки MrProper, Dreft, Fairy, Ace, Lenor та ін. З українського заводу Procter & Gamble Manufacturing Ukraine (м. Орджонікідзе, Дніпропетровська область) поставляються дешеві пральні порошки (Gala, Tide), а також туалетне мило (Shandy, Safeguard і Camay). Через «Henkel-Україна» з ЄС і СНД експортується широкий спектр продукції під відомими марками Persil, Rex, Perwoll, Pur, Bref, Silan, Losk. На думку експертів, Henkel займає понад 15 % ринку побутової хімії. Частка ринку інших компаній закордонних виробників незначна: вони поділяють між собою (залежно від регіону) 5-15 % українського ринку, і на сьогоднішній день конкурують з найбільшими гравцями епізодично.

За інформацією зі ЗМІ Colgate-Palmolive запустила екологічну лінію миючих засобів Palmolive Eco +, що не містить фосфатів, вона заявила, що її компанія не отримує жодних скарг від споживачів щодо нових продуктів. Procter & Gamble, виробник миючого засобу марки Cascade, на своєму веб-сайті інформує про те, що за останні три роки компанією вкладено значні кошти у дослідження та розробку продуктів для розробки формул без фосфатів. Компанія стверджує, що миючі засоби без фосфатів дають «чудові результати очищення».

Загалом, відбувається лише заміна сировини, що використовується для виробництва мийних засобів а саме заміна натрію-три-поліфосфату, що містить сполуки фосфору, на такі замітники як 1) цитрат натрію, 2) етилен-діамін-тетра-оцтова кислота, або ж 3) цеоліт А - полікарбоксилат. Така заміна не передбачає суттєвих змін в технологічному обладнанні та додаткового набору кадрів.

Таблиця 1.1. Порівняльна ціна на вказані сполуки наведена нижче в таблиці:

Назва речовини	Мінімально можлива ціна на ринку (грн. за 1 кг)	Зміна вартості сировини (%)
Три-поліфосфат натрію	65	100
Цитрат натрію (безводний, очищений)	50	77
Етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА очищена)	78	120
Цеоліт А - полікарбоксилат	86	130

Виходячи з орієнтовної середньої ціни додаткові витрати на придбання 1 кг нової сировини можуть знизитися на 23% у випадку закупівлі цитрату натрію, або ж зрости на 20 і 30% у випадку закупівлі відповідно ЕДТА або ж цеоліту А.

Вітчизняні торговельні марки становлять лише 1-4 % ринку. Відповідно до державної статистики 96,2% вітчизняного ринку виробників складають суб'єкти середнього і малого підприємництва.

Основні групи, на які проблема та пропоноване державне регулювання справляє вплив представлені в таблиці 2.

Таблиця 2. Основні групи, на які проблема та пропоноване державне регулювання справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Міста	++	
Водоканали	+++	
Суб'єкти господарювання, у т.ч. суб'єкти малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	++	
Суб'єкти господарювання, що здійснюють (імпорт) ввезення мийних засобів із-за кордону	+	
Суб'єкти господарювання, у т.ч. суб'єкти малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	+	

Примітки: + - незначний вплив, ++ - середній вплив, +++ - суттєвий вплив.

Враховуючи три важливі аспекти, а саме:

- природоохоронний аспект: здійснення значного шкідливого впливу на навколишнє середовище та значні наслідки такого впливу на здоров'я людей, стан природних екосистем, зокрема – зростаючу евтрофікацію вод;
- політичний аспект: очевидної наявності запиту суспільства на подальше обмеження сполук фосфору у мийних засобах;

- євроінтеграційний аспект: необхідність виконання Україною норм права Європейського Союзу щодо охорони довкілля),

Врегулювання зазначених проблемних питань не може бути здійснене за допомогою:

- ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;
- діючих регуляторних актів, оскільки чинне регулювання не спроможне вирішити порушені питання.

Таблиця 3. Розрахунок концентрації загального фосфору в стічній воді після одного прання (пральною автоматичною машиною)

№ пп	Вміст загального фосфору у мийному засобі (% маси)	Вміст загального фосфору в 1 кг мийного засобу, (г)	Дозування мийного засобу, (г)	Вміст загального фосфору в дозі для 1-го прання, (г) "Д"	Обсяг використання води для 1-го прання (літрів) "О"	Концентрація загального фосфору в стічній воді, (мг/л) "К"	Перевищення нормативних вимог (раз)				
							Дозволеної <u>Правилами</u> концентрації для скидання до міської каналізації (5 мг/л)	<u>ГДК (САНПІН 4630-88)</u> для PO ₄ (3.5 мг/л)	<u>Рибогосподарського ГДК</u> для PO ₄ (0.7 мг/л)	<u>Директиви 91/271/ЕЕС</u> для водойм з загрозою евтрофікації, для загального фосфору	
										100000 ЕН ⁶ (1 мг/л)	10000 - 100000 ЕН (2 мг/л)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	2	20	150	3.0	60	50.0	10.0	14.3	71.4	50.0	25.0
2.	2	20	225	4.5	60	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
3.	2	20	300	6.0	60	100.0	20.0	28.6	142.9	100.0	50.0
4.	2	20	150	3.0	40	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
5.	2	20	225	4.5	40	112.5	22.5	32.1	160.7	112.5	56.3
6.	2	20	300	6.0	40	150.0	30.0	42.9	214.3	150.0	75.0
7.	1.5	15	150	2.3	60	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
8.	1.5	15	225	3.4	60	56.3	11.3	16.1	80.4	56.3	28.1
9.	1.5	15	300	4.5	60	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
10.	1.5	15	150	2.3	40	56.3	11.3	16.1	80.4	56.3	28.1
11.	1.5	15	225	3.4	40	84.4	16.9	24.1	120.5	84.4	42.2
12.	1.5	15	300	4.5	40	112.5	22.5	32.1	160.7	112.5	56.3
13.	1	10	150	1.5	60	25.0	5.0	7.1	35.7	25.0	12.5
14.	1	10	225	2.3	60	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
15.	1	10	300	3.0	60	50.0	10.0	14.3	71.4	50.0	25.0
16.	1	10	150	1.5	40	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
17.	1	10	225	2.3	40	56.3	11.3	16.1	80.4	56.3	28.1
18.	1	10	300	3.0	40	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
19.	0.5	5	150	0.8	60	12.5	2.5	3.6	17.9	12.5	6.3
20.	0.5	5	225	1.1	60	18.8	3.8	5.4	26.8	18.8	9.4
21.	0.5	5	300	1.5	60	25.0	5.0	7.1	35.7	25.0	12.5
22.	0.5	5	150	0.8	40	18.8	3.8	5.4	26.8	18.8	9.4
23.	0.5	5	225	1.1	40	28.1	5.6	8.0	40.2	28.1	14.1

⁶ ЕН - еквівалент населення

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
24.	0.5	5	300	1.5	40	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
25.	0.25	2.5	150	0.4	60	6.3	1.3	1.8	8.9	6.3	3.1
26.	0.25	2.5	225	0.6	60	9.4	1.9	2.7	13.4	9.4	4.7
27.	0.25	2.5	300	0.8	60	12.5	2.5	3.6	17.9	12.5	6.3
28.	0.25	2.5	150	0.4	40	9.4	1.9	2.7	13.4	9.4	4.7
29.	0.25	2.5	225	0.6	40	14.1	2.8	4.0	20.1	14.1	7.0
30.	0.25	2.5	300	0.8	40	18.8	3.8	5.4	26.8	18.8	9.4
31.	0.1	1	150	0.2	60	2.5	0.5	0.7	3.6	2.5	1.3
32.	0.1	1	225	0.2	60	3.8	0.8	1.1	5.4	3.8	1.9
33.	0.1	1	300	0.3	60	5.0	1.0	1.4	7.1	5.0	2.5
34.	0.1	1	150	0.2	40	3.8	0.8	1.1	5.4	3.8	1.9
35.	0.1	1	225	0.2	40	5.6	1.1	1.6	8.0	5.6	2.8
36.	0.1	1	300	0.3	40	7.5	1.5	2.1	10.7	7.5	3.8
37.	0.05	0.5	150	0.1	60	1.3	0.3	0.4	1.8	1.3	0.6
38.	0.05	0.5	225	0.1	60	1.9	0.4	0.5	2.7	1.9	0.9
39.	0.05	0.5	300	0.2	60	2.5	0.5	0.7	3.6	2.5	1.3
40.	0.05	0.5	150	0.1	40	1.9	0.4	0.5	2.7	1.9	0.9
41.	0.05	0.5	225	0.1	40	2.8	0.6	0.8	4.0	2.8	1.4
42.	0.05	0.5	300	0.2	40	3.8	0.8	1.1	5.4	3.8	1.9
43.	0.025	0.25	150	0.04	60	0.6	0.1	0.2	0.9	0.6	0.3
44.	0.025	0.25	225	0.1	60	0.9	0.2	0.3	1.3	0.9	0.5
45.	0.025	0.25	300	0.1	60	1.3	0.3	0.4	1.8	1.3	0.6
46.	0.025	0.25	150	0.04	40	0.9	0.2	0.3	1.3	0.9	0.5
47.	0.025	0.25	225	0.1	40	1.4	0.3	0.4	2.0	1.4	0.7
48.	0.025	0.22	300	0.1	40	1.7	0.3	0.5	2.4	1.7	0.8
49.	0.01	0.1	150	0.02	60	0.3	0.1	0.1	0.4	0.3	0.1
50.	0.01	0.1	225	0.02	60	0.4	0.1	0.1	0.5	0.4	0.2
51.	0.01	0.1	300	0.03	60	0.5	0.1	0.1	0.7	0.5	0.3
52.	0.01	0.1	150	0.02	40	0.4	0.1	0.1	0.5	0.4	0.2
53.	0.01	0.1	225	0.02	40	0.6	0.1	0.2	0.8	0.6	0.3
54.	0.01	0.1	300	0.03	40	0.8	0.2	0.2	1.1	0.8	0.4

Таблиця 4. Розрахунок концентрації загального фосфору в стічній воді після одного миття (посудомийною автоматичною машиною)

№ пп	Вміст загального фосфору у мийному засобі (% маси)	Вміст загального фосфору в 1 кг мийного засобу, (г)	Дозування мийного засобу, (г)	Вміст загального фосфору в дозі для 1-го миття, (г) "Д"	Обсяг використання води для 1-го миття (літрів) "О"	Концентрація загального фосфору в стічній воді, (мг/л) "К"	Перевищення нормативних вимог (раз)				
							Дозволеної Правилами концентрації для скидання до міської каналізації (5 мг/л)	ГДК (САНПІН 4630-88) для PO ₄ (3.5 мг/л)	Рибогосподарського ГДК для PO ₄ (0.7 мг/л)	Директиви 91/271/ЕЕС для водойм з загрозою евтрофікації, для загального фосфору	
										100000 ЕН ⁷ (1 мг/л)	10000 - 100000 ЕН (2 мг/л)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	4.5	45	35	1.6	12	131.3	26.3	37.5	187.5	131.3	65.6
2.	4.5	45	21	0.9	12	78.8	15.8	22.5	112.5	78.8	39.4
3.	4.5	45	10	0.5	12	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
4.	4	40	35	1.4	12	116.7	23.3	33.3	166.7	116.7	58.3
5.	4	40	21	0.8	12	70.0	14.0	20.0	100.0	70.0	35.0
6.	4	40	10	0.4	12	33.3	6.7	9.5	47.6	33.3	16.7
7.	3.5	35	35	1.2	12	102.1	20.4	29.2	145.8	102.1	51.0
8.	3.5	35	21	0.7	12	61.3	12.3	17.5	87.5	61.3	30.6
9.	3.5	35	10	0.4	12	29.2	5.8	8.3	41.7	29.2	14.6
10.	3	30	35	1.1	12	87.5	17.5	25.0	125.0	87.5	43.8
11.	3	30	21	0.6	12	52.5	10.5	15.0	75.0	52.5	26.3
12.	3	30	10	0.3	12	25.0	5.0	7.1	35.7	25.0	12.5
13.	2.5	25	35	0.9	12	72.9	14.6	20.8	104.2	72.9	36.5
14.	2.5	25	21	0.5	12	43.8	8.8	12.5	62.5	43.8	21.9
15.	2.5	25	10	0.3	12	20.8	4.2	6.0	29.8	20.8	10.4
16.	2	20	35	0.7	12	58.3	11.7	16.7	83.3	58.3	29.2
17.	2	20	21	0.4	12	35.0	7.0	10.0	50.0	35.0	17.5
18.	2	20	10	0.2	12	16.7	3.3	4.8	23.8	16.7	8.3
19.	1.5	15	35	0.5	12	43.8	8.8	12.5	62.5	43.8	21.9
20.	1.5	15	21	0.3	12	26.3	5.3	7.5	37.5	26.3	13.1
21.	1.5	15	10	0.2	12	12.5	2.5	3.6	17.9	12.5	6.3
22.	1	10	35	0.4	12	29.2	5.8	8.3	41.7	29.2	14.6
23.	1	10	21	0.2	12	17.5	3.5	5.0	25.0	17.5	8.8

⁷ ЕН - еквівалент населення

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
24.	1	10	10	0.1	12	8.3	1.7	2.4	11.9	8.3	4.2
25.	0.5	5	35	0.2	12	14.6	2.9	4.2	20.8	14.6	7.3
26.	0.5	5	21	0.1	12	8.8	1.8	2.5	12.5	8.8	4.4
27.	0.5	5	10	0.1	12	4.2	0.8	1.2	6.0	4.2	2.1
28.	0.25	2.5	35	0.1	12	7.3	1.5	2.1	10.4	7.3	3.6
29.	0.25	2.5	21	0.1	12	4.4	0.9	1.3	6.3	4.4	2.2
30.	0.25	2.5	10	0.03	12	2.1	0.4	0.6	3.0	2.1	1.0
31.	0.1	1	35	0.04	12	2.9	0.6	0.8	4.2	2.9	1.5
32.	0.1	1	21	0.02	12	1.8	0.4	0.5	2.5	1.8	0.9
33.	0.1	1	10	0.01	12	0.8	0.2	0.2	1.2	0.8	0.4
34.	0.05	0.5	35	0.02	12	1.5	0.3	0.4	2.1	1.5	0.7
35.	0.05	0.5	21	0.01	12	0.9	0.2	0.3	1.3	0.9	0.4
36.	0.05	0.5	10	0.01	12	0.4	0.1	0.1	0.6	0.4	0.2
37.	0.025	0.25	35	0.01	12	0.7	0.1	0.2	1.0	0.7	0.4
38.	0.025	0.25	21	0.01	12	0.4	0.1	0.1	0.6	0.4	0.2
39.	0.025	0.25	10	0.003	12	0.2	0.04	0.1	0.3	0.2	0.1
40.	0.01	0.1	35	0.004	12	0.3	0.1	0.1	0.4	0.3	0.1
41.	0.01	0.1	21	0.002	12	0.2	0.04	0.1	0.3	0.2	0.1
42.	0.01	0.1	10	0.001	12	0.1	0.02	0.02	0.1	0.1	0.04

Пояснення до таблиць:

1. **Червоним і потовщеним шрифтом** виділені значення вмісту загального фосфору, що відповідають вимогам ТР;
2. **Зеленим і потовщеним шрифтом** позначені концентрації загального фосфору у стічних водах, що відповідають вимогам Правил до скидання стічних вод до міської каналізації;
3. **Синім і потовщеним шрифтом** виділені значення загального фосфору у стічній воді, що відповідають нормативним вимогам до якості води природних водойм (на випадок відсутності очисних споруд і скидання міських стічних вод у природні водойми без очищення).
4. **Чорним і потовщеним шрифтом та виділеним блакитним кольором** зазначені оптимальні тимчасові значення загального фосфору у мийному засобі.
5. **Чорним і потовщеним шрифтом та виділеним зеленим кольором** зазначені оптимальні цільові значення загального фосфору у мийному засобі.
6. Для обох таблиць концентрація загального фосфору в стічній воді розраховувалась за формулою: $K \text{ (мг/л)} = D \text{ (г)} / O \text{ (л)} * 1000$.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю прийняття проекту постанови є

знизити потрапляння сполук фосфору в міські системи водовідведення:

- з 2025 року не менше ніж в 2 рази;
- з 2028 року не менше ніж в 5 разів.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Під час розроблення проекту регуляторного акта визначено три альтернативні способи досягнення визначеної цілі, а саме:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	<p>Пропонується внести зміни до Технічного регламенту мийних засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2008 № 717, спрямовані на:</p> <ul style="list-style-type: none">- приведення у відповідність додатка 1 Технічного регламенту з додатком VIa Регламенту (ЄС) 648/2004 Європейського Парламенту та Ради "Про миючі засоби" і розширення спектра дії обмежень на усі існуючі мийні засоби, що застосовуються для прання у побуті;- поетапне введення обмежень на вміст фосфатів, фосфонатів і інших сполук фосфору в мийних засобах, що використовуються для промислового прання та (або) миття;- запровадження обмежень на вміст фосфатів, фосфонатів і інших сполук фосфору в мийних засобах, що використовуються для ручного миття. <p>Обґрунтування запропонованих обмежень наведені у Таблиці 1 і 2 додатка 1 пояснювальної записки.</p> <p>Проектом акта також передбачено завдання з:</p> <ul style="list-style-type: none">- оновлення переліку національних стандартів щодо визначення методів проведення випробування мийних засобів на відповідність вимогам Технічного регламенту;- розроблення та подання на розгляд Кабінетові Міністрів України проекту Плану заходів з посилення державного ринкового нагляду та державного контролю продукції щодо відповідності мийних засобів вимогам Технічного регламенту, а також щодо забезпечення прозорості для громадськості результатів такого нагляду і контролю, а також у рамках вищезазначеного Плану заходів - щорічне включення мийних засобів у секторальні плани державного ринкового нагляду та плани здійснення контролю продукції.
Альтернатива 2	Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах
Альтернатива 3	Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах, натомість розпочати будівництво 3-ї ступені очищення на міських очисних спорудах міст, населення яких перевищує 500 тис. осіб.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Попередня інформація для оцінки альтернатив. Відповідно до статті 54 Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (надалі – Угода про асоціацію) Сторони підтверджують свої існуючі права та обов'язки стосовно одна одної в рамках Угоди про технічні бар'єри у торгівлі, що міститься у Додатку 1А до Угоди про заснування Світової організації торгівлі (далі - Угода ТБТ СОТ), та можуть впливати на торгівлю товарами між Сторонами. Пунктом 2.2. статті 2 Угоди ТБТ СОТ визначено, що члени забезпечують, щоб технічні регламенти не розроблялися, не приймалися й не застосовувалися з наміром створення непотрібних перешкод для міжнародної торгівлі. Із цією метою технічні регламенти не мають більш обмежувального впливу на торгівлю, ніж це є необхідним для досягнення законних цілей, з урахуванням ризиків, які виникли б в результаті їхнього невиконання. Такими законними цілями є, *inter alia*: вимоги національної безпеки; запобігання шахрайській практиці; захист здоров'я чи безпеки людей, тварин або рослин, а також захист навколишнього середовища. Під час оцінки таких ризиків до уваги беруться, *inter alia*, такі елементи: наявна наукова й технічна інформація, відповідна технологія обробки або очікуване кінцеве використання продукції.

Розвиток ринків окремих товарів, у тому числі мийних засобів, визначають специфічні чинники, причому кожен ринок може мати характерні тільки для нього чинники. У цьому випадку специфічний чинник за ступенем впливу може виявитися визначальним для формування й розвитку попиту та пропозиції на конкретний товар. До специфічних чинників, котрі визначають розвиток ринку мийних засобів, можна віднести: розмір і склад гардероба, зміни моди; характерні особливості харчування, включаючи особливості використання багаторазового та одноразового посуду; природно-кліматичні умови; досягнутий рівень забезпеченості населення пральними чи мийними машинами; зростання житлового будівництва і забезпечення населення гарячою водою; розвиток мережі комбінатів побутового обслуговування, переваг населення щодо обрання місць харчування, тощо. На розміри індивідуального споживання мийних засобів насамперед впливають склад сім'ї, наявність дітей дошкільного віку, забезпеченість населення не тільки основним упорядженим житлом, але й дачами, садовими ділянками, а для сільських мешканців – наявність у господарстві городів, садів, худоби. Значно впливають на розміри споживання мийних засобів і специфічні місцеві умови – склад води, галузева структура господарства, санітарний стан регіону, місцеві традиції, тощо.

За результатами наукових досліджень Донецького національного університету економіки і торгівлі (дані за 2012 р.), виявлено, що в самотніх людей витрати мийного засобу на місяць не перевищують 0,1 - 0,2 кг; у сім'ях з двох-трьох осіб витрати мийного засобу становлять 0,2 - 0,6 кг на місяць; сім'я з чотирьох осіб у середньому витрачає 0,7 - 0,9 кг мийного засобу на місяць; більше 1 кг мийного засобу на місяць витрачають сім'ї, з п'яти і більше осіб. Зазначені дослідження показують, що за користування пральними чи мийними

машинами витрати мийних засобів зростають більше ніж на 25 %. Забезпеченість населення України пральними машинами становить 60 - 65% (в містах сягає 70 - 80%), аналогічний показник для мийних машин сягає 30 - 40% (переважно міське населення). Маркетингові дослідження показують, що середнє споживання мийних засобів становить біля 5 кг в рік однією людиною, але поступово прямує до 7 кг. Це цілком відповідає даним наведеним вище, щодо середнього використання 0,5 кг мийного засобу однією людиною в місяць.

Надаючи перевагу тому або іншому засобові для прання, споживач, як правило, бере до уваги три моменти: ефективність, безпеку для речей і рук хазяїна і ціну. У період різкого зниження платоспроможності населення ціна є найбільш значущим чинником, що впливає на вибір того або іншого мийного засобу. Другим за значущістю чинником, що впливає на вибір споживача, є торговельна реклама (рекламні бюджети відомих марок досягають декількох сотень тисяч доларів на місяць). Істотну роль у наданні переваги певному мийному засобу відіграє його упаковка, яка має істотне комунікаційне і рекламне значення. Нажаль на сьогодні екологічний чинник як правило не впливає на вибір того чи іншого товару для переважної більшості споживачів.

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	<p>Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо.</p> <p>Зростання надходжень до державного бюджету (у формі штрафних санкцій та сплати мита) за рахунок поліпшення державного нагляду в зазначеній сфері, зокрема зменшення артефактної та контрабандної продукції на ринку.</p> <p>Стабілізація та зниження цін у перспективі за рахунок наповнення ринку України безфосфатними мийними засобами.</p> <p>Посилення конкурентоспроможності національного виробника в європейському вимірі та зростання можливостей для експорту продукції як в країни ЄС так і інші країни світу.</p> <p>Зростання сегменту легального імпорту.</p>	<p>Додаткових бюджетних витрат на адміністрування регулювання суб'єктів підприємництва, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснюють виробництво мийних засобів, - здійснюють їх оптовий та роздрібний продаж, - використовують мийні засоби в процесі виробництва товарів та послуг <p>не передбачається.</p>

	Зростання свідомості громадян України, та відчуття їхнього внеску в екологічне оздоровлення водойм.	
Альтернатива 2	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Погіршення якості водних ресурсів, що призведе до зниження безпечності води, що вживається для пиття, погіршення рекреаційних можливостей водних та неможливість отримання належних екосистемних послуг, зростання "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Нездатність до виконання вимог Угоди про Асоціацію та досягнення Цілей сталого розвитку. Погіршення міжнародного іміджу України. Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згортання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Втрата робочих місць.
Альтернатива 3	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок зниження евтрофікації, тощо. Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Необхідність гарантування державною повернення коштів в рамках масштабних інвестиційних проектів, висока ймовірність забезпечення дотацій (субвенцій) з державного бюджету, тощо. Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згортання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Втрата робочих місць.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Стабілізація та зниження цін за рахунок наповнення ринку України безфосфатними мийними засобами. Зростання кількості робочих місць (зайнятості) за рахунок посилення	Незначне, не більше 20% зростання вартості мийних засобів, що не містять сполук фосфору. За умови використання середньостатистичною сім'єю мийного засобу у кількості не більше 0,5 кг в місяць (див. вище), це не призведе до значних витрат з сімейних бюджетів.

	конкурентоздатності національного виробника. Зростання свідомості громадян України, та відчуття їхнього внеску в екологічне оздоровлення водойм.	
Альтернатива 2	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Погіршення якості водних ресурсів, що призведе до зниження безпечності води, що вживається для пиття, погіршення рекреаційних можливостей водних та неможливість отримання належних екосистемних послуг, зростання "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Зростання цін на питну воду за рахунок збільшення вартості водопідготовки. Зменшення робочих місць (зайнятості) за рахунок згорання національного виробництва із-за нездатності протистояти імпорту.
Альтернатива 3	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції. Суттєве зниження аварійності систем водопостачання та водовідведення.	Суттєве (50% і більше) і довготривале (більше 15 років) зростання тарифів на водопостачання та водовідведення як необхідність повернення коштів у рамках започаткованих інвестиційних проектів (для міст з населенням більше 500 тис. осіб). Зменшення робочих місць (зайнятості) за рахунок згорання національного виробництва із-за нездатності протистояти імпорту.

Оцінка впливу на сферу інтересів міст та підприємств з водопостачання, водовідведення та очищення міських стічних вод (Водоканалів), за даними Антимонопольного комітету України в 2019 р. 1185 суб'єктів господарювання провадять діяльність з централізованого водовідведення.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Зниження хімічного навантаження на: – міські системи водовідведення послабляють ризики корозії бетонних споруд та призведуть до зменшення проривів, аварій, тощо. – міські очисні споруди призведуть до посилення спроможності очищення стічних вод від сполук	Відсутні

	<p>фосфору; це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю.</p> <p>З'явиться змога спрямовувати вивільнені кошти на вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки.</p>	
Альтернатива 2	Відсутні	<p>Погіршення вихідних параметрів для питного водозабезпечення міст. Створення умов для забруднення мереж водопостачання. Зростання ризиків корозії металевих труб системи водопостачання. Зростання кількості поривів, аварій.</p> <p>Зростання хімічного навантаження на міські системи водовідведення збільшать ризики корозії бетонних споруд та призведуть до зростання проривів, аварій, тощо.</p> <p>Зростання хімічного навантаження на міські очисні споруди призведе до погіршення спроможності очищення стічних вод. Це в свою чергу сприятиме недотриманню водоохоронного законодавства та зростанні штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю.</p> <p>Подальше погіршення фінансово-економічного стану Водоканалів, відсутні кошти на вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки. Водоканали для водопідготовки питної води витрачають більше реактивів, електроенергії та інших кадрових і технічних ресурсів.</p>
Альтернатива 3	<p>Суттєве поліпшення інфраструктури водовідведення.</p> <p>Кардинальне поліпшення інфраструктури водоочистки. Це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкілля. Змога спрямовувати вивільнені кошти на повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів</p>	<p>Багаторічний тягар з повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів.</p>

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
1. Суб'єкти господарювання - виробники мийних засобів(*)					
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	20	175	78	13	286
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	7	61,2	27,3	4,5	100
2. Суб'єкти господарювання, що здійснюють оптовий продаж мийних засобів					
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	157	730	1691	422	3000
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	5,2	24,3	56,4	14,1	100
3. Суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібний продаж мийних засобів					
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	38	71	995	4532	5636
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,7	1,3	17,7	80,4	100

(*) тут і нижче за текстом використано дані [Державної статистичної звітності](#).

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Посилення конкурентоспроможності національного виробника в європейському вимірі та зростання можливостей для експорту продукції як в країні ЄС так і інші країни світу. Зростання можливостей застосування інновацій.	Необхідність внесення корективів в технологічний процес виготовлення мийних засобів, насамперед закупівля нової сировини (складових мийних засобів), можливі додаткові технічні та кадрові витрати (переважно навчання кадрів). Адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію. Для великих і середніх підприємств - виробників мийних засобів (всього 195 підприємств) додаткові витрати на п'ять років після введення пропонованого регулювання становитимуть в залежності від вибору сировини від 12,5 млн. грн. прибутку до 21,5 млн. грн. витрат з розрахунку на виробництво 1 тонни продукції; Для малих підприємств та мікробізнесу - виробників мийних засобів додаткові витрати на п'ять років після введення пропонованого регулювання становитимуть (всього 91 підприємство) в залежності від вибору сировини від 683 тис. грн. прибутку до 996 тис. грн. витрат з розрахунку на виробництво 100 кг продукції. Вплив на суб'єкти господарювання, що використовують мийні засоби у виробництві товарів і послуг є опосередкований, він

		відобразиться лише на незначному корегуванні цін на вироблені ними товари та послуги
Альтернатива 2	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.
Альтернатива 3	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Суттєве зростання тарифів на водопостачання та водовідведення. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.

Витрати, які будуть виникати внаслідок дії регуляторного акта (згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта)

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 9 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта").	Від економії 2437500 до витрат 4192500 (*)
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 9 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта").	247920
Альтернатива 3. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 9 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта").	371880

(*) - з розрахунку на вироблення 1 тонни продукції та в залежності від вибору сировини, див. таблицю 1.1.

Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва (виробники мийних засобів), які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	0	0
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	0	0
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	0	0
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень (санітарно-гігієнічний сертифікат)	500	500
6	Витрати на оборотні активи (нова сировина для вироблення 1 тони продукції), гривень	-	-
6.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-15000	-75000
6.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	13000	65000
6.3	За умови закупівлі цеоліту А	21000	105000
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	0	0
8	Інше (витрати на оплату виробничих послуг, амортизація, оплата праці, соцстрахування), гривень (навчання персоналу, 2 особи протягом двох днів)	2000	2000
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	-	-
9.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-12500	-72500
9.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	15500	67500
9.2	За умови закупівлі цеоліту А	21500	105500
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	195	190
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на	-	-

	виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень		
11.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-2437500	-13775000
11.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	3022500	12825000
11.3	За умови закупівлі цеоліту А	4192500	20045000

ТЕСТ для малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро – та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання.

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання для суб'єктів малого підприємництва та визначення переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником 01.10.2020 – 15.12.2020 рр.

Порядковий номер	Вид консультацій	Кількість учасників консультацій	Основні результати консультацій
1	Телефонні розмови із суб'єктами господарювання	9	Отримано інформацію щодо переліку та орієнтовної вартості технологічних змін для впровадження пропонованих вимог регулювання.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва

Кількість суб'єктів малого (мікро) підприємництва, на яких поширюється регулювання – 7731, з них 91 - виробники мийних засобів та 7640 - оптові та роздрібні продавці мийних засобів.

Питома вага суб'єктів малого (мікро) підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив - 85%.

У розрахунку вартості 1 години роботи використано вартість 1 години роботи, яка відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», з 1 січня 2021 року становить – 36,11 грн.

Первинна інформація про вимоги регулювання може бути отримана за результатами пошуку проекту акту на офіційному веб-порталі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

Інформація про розмір часу, який витрачається суб'єктами на отримання зазначеної інформації є оціночною.

Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва (виробники мийних засобів), на виконання вимог регулювання (М-тест)

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів)	0	0	0
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	0	0	0
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали)	0	0	0
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	0	0	0
5	Інші процедури (нова сировина для вироблення 100 кг продукції)	-	-	-
5.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-1500	-1500	-7500
5.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	1300	1300	6500
5.3	За умови закупівлі цеоліту А	2100	2100	10500
6	Разом, гривень. <i>Формула: (сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)</i>	-	-	-
6.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-1500	-1500	-7500
6.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	1300	1300	6500
6.3	За умови закупівлі цеоліту А	2100	2100	10500
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	91	91	91
8	Сумарно, гривень. <i>Формула:</i>	-	-	-
8.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-136500	-136500	-682500
8.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	118300	118300	591500
8.3	За умови закупівлі цеоліту А	191100	191100	955500
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання	2 год. (час, який витрачається с/г на пошук нормативно-правового акта в мережі	0,00 (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання	72,22 грн. (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання

		Інтернет та ознайомлення з ним; за результатами консультацій) X 36,11 грн. = 72,22 грн.	лише в перший рік)	лише в перший рік)
10	Процедури організації виконання вимог регулювання	16 год. (час який витрачається для оформлення наказу та доведення його до основних виконавців) X 36,11 грн. = 577,76 грн.	0,00 (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання лише в перший рік)	577,76 грн. (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання лише в перший рік)
11	Процедури офіційного звітування	0		
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок (санітарно-гігієнічний сертифікат)	500	0	500
13	Інші процедури (уточнити)	0		
14	Разом, гривень. <i>Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)</i>	1149,98	0	1149,98
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	91	91	91
16	Сумарно, гривень	104648,18	0	104648,18

Не передбачається запровадження коригуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва, оскільки пропонується запровадити поетапне виконання суб'єктами господарювання вимог запропонованого регулювання, а саме: перший етап - до 31 грудня 2023 року є адаптаційний, що дозволяє суб'єктам господарювання поступово перейти на тимчасові вимоги ТР, які є м'якими відносно сучасних вимог ТР та другий етап – до 31 грудня 2026 року вводить остаточні вимоги.

Додаткових бюджетних витрат на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва не передбачається.

Пропоноване державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
--	---	---

Альтернатива 1	4	Цілі досягаються повною мірою за рахунок зменшення надходження сполук фосфору в міські системи водовідведення і значного зменшення навантаження на міські очисні споруди
Альтернатива 3	2	Цілі досягаються повною мірою лише для міст з населення більше 500 тис. осіб, за рахунок високого рівня очищення стічних вод на міських очисних спорудах. Проблема залишається невирішеною для міст з населенням менше 500 тис. осіб.
Альтернатива 2	1	Проблема продовжує існувати

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1			
Для громадян:	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Зростання свідомості громадян України, та відчуття їхнього внеску в екологічне оздоровлення водойм. За рахунок наповнення ринку України безфосфатними мийними засобами, ціна на них стабілізується.	Можливе незначне, не більше 20% зростання вартості мийних засобів, що не містять сполук фосфору. За умови використання середньостатистичною сім'єю мийного засобу у кількості не більше 0,5 кг в місяць (див. вище), це не призведе до значних витрат з сімейних бюджетів.	Даний спосіб дозволяє досягти поставлених цілей повною мірою за рахунок зменшення надходження сполук фосфору в міські системи водовідведення і значного зменшення навантаження на міські очисні споруди
Для держави:	Теж саме що й в рядочку вище. Зростання надходжень до державного бюджету (у формі штрафних санкцій та сплати мита) за рахунок поліпшення	Додаткових витрат з державного бюджету не очікується	

	державного нагляду в зазначеній сфері, зокрема зменшення артефактної та контрабандної продукції на ринку	
Для міст:	Зниження хімічного навантаження на міські системи водовідведення послаблять ризику корозії бетонних споруд та призведуть до зменшення проривів, аварій, тощо.	Відсутні
Для Водоканалів:	Зниження хімічного навантаження на міські очисні споруди призведуть до посилення спроможності очищення стічних вод від сполук фосфору. Це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю. З'явиться змога спрямовувати вивільнені кошти на вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки.	Відсутні
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	Посилення їх конкурентоспроможності в європейському вимірі та зростання можливостей для експорту продукції як в країни ЄС так і інші країни світу	Необхідність внесення корективів в технологічний процес. Закупівля нової сировини, інші додаткові витрати. Адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію. В залежності від вибору сировини, додаткові щорічні витрати після введення пропонованого регулювання для одного підприємства в

		<p>середньому становитимуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> – для великих і середніх підприємств від 12,5 тис. грн. прибутку до 21,5 тис. грн. витрат на кожну тону виробленої продукції; – для малих підприємств та мікробізнесу - 1,5 тис. грн. прибутку до 2,1 тис. грн. витрат на кожні 100 кг. виробленої продукції. 	
Для суб'єктів господарювання, що здійснюють оптовий та роздрібний продаж мийних засобів	Необхідність встановлення конкурентних цін на ввезені мийні засоби за рахунок зростання ринку безфосфатної продукції. Зростання сегменту легального імпорту.	Відмова імпортерів, що ввозили в Україну фосфоровмісні мийні засоби від їх імпорту та перехід на імпорт безфосфатних мийних засобів. Необхідність встановлення конкурентних цін на ввезені мийні засоби.	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	Поліпшення дотримання вимог Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, що виключає платежі Водоканалам за наднормативне скидання фосфору зі стічними водами у міську каналізацію. За рахунок наповнення ринку України безфосфатними промисловими мийними засобами, ціна на них стабілізується. Формування соціально відповідального виробника в Україні.	Вплив на суб'єкти господарювання, що використовують мийні засоби у виробництві товарів і послуг є опосередкований, він відобразиться лише на незначному корегуванні цін на вироблені ними товари та послуги	
Альтернатива 3			
Для громадян:	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до	Суттєве (50% і більше) і довготривале (більше 15 років) зростання	Альтернатива дозволяє вирішити

	<p>поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.</p>	<p>тарифів на водопостачання та водовідведення як необхідність повернення коштів у рамках започаткованих інвестиційних проектів (для міст з населенням більше 500 тис. осіб)</p>	<p>проблему частково, адже цілі досягаються повною мірою лише для міст з населення більше 500 тис. осіб, за рахунок високого рівня очищення стічних вод на міських очисних спорудах. Однак проблема залишається невирішеною для міст з населенням менше 500 тис. осіб.</p>
Для держави:	Те ж саме що і в попередньому рядочку.	Необхідність гарантування державною повернення коштів в рамках масштабних інвестиційних проектів, висока ймовірність забезпечення дотацій (субвенцій) з державного бюджету, тощо.	
Для міст:	Кардинальне поліпшення інфраструктури водовідведення.	Багаторічний тягар з повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів	
Для Водоканалів:	Кардинальне поліпшення інфраструктури водоочистки. Це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю. Змога спрямовувати вивільнені кошти на повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів	Багаторічний тягар з повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів	

Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.	
Для суб'єктів господарювання, що здійснюють (імпорт) ввезення мийних засобів із-за кордону	Відносна стабільність ринку імпорту мийних засобів	Незначні коливання на ринку спричинені соціально-економічними явищами.	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію та послуги	
Альтернатива 2			
Для громадян:	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Погіршення якості водних ресурсів, що призведе до зниження безпечності води, що вживається для пиття, погіршення рекреаційних можливостей водних та неможливість отримання належних екосистемних послуг, зростання "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо.	Альтернатива не вирішує проблему. Проблема забруднення водних об'єктів сполуками фосфору залишається існувати без її вирішення

Для держави:	Відсутні	Те ж саме що і в попередньому рядочку. Нездатність до виконання вимог Угоди про Асоціацію та досягнення Цілей сталого розвитку. Погіршення міжнародного іміджу України.	
Для міст:	Відсутні	Погіршення вихідних параметрів для питного водозабезпечення. Створення умов для забруднення мереж водопостачання. Зростання ризиків корозії металевих труб системи водопостачання. Зростання кількості поривів, аварій. Зростання хімічного навантаження на міські системи водовідведення збільшать ризики корозії бетонних споруд та призведуть до зростання проривів, аварій, тощо.	
Для Водоканалів:	Відсутні	Зростання хімічного навантаження на міські очисні споруди призведе до погіршення спроможності очищення стічних вод. Це в свою чергу сприятиме недотриманню водоохоронного законодавства та зростанні штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю. Подальше погіршення фінансово-економічного стану Водоканалів, відсутні кошти на	

		вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки. Водоканали для водопідготовки питної води витрачають більше реактивів, електроенергії та інших кадрових і технічних ресурсів.	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згортання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.	
Для суб'єктів господарювання, що здійснюють (імпорт) ввезення мийних засобів із-за кордону	Відносна стабільність ринку імпорту мийних засобів	Незначні коливання на ринку спричинені соціально-економічними явищами	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію та послуги	

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію
---------	---	---

		запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Дозволяє досягти цілей регулювання як для міст з наявними міськими очисними спорудами, так і міст без них. Дозволить, за відносно невисоких витрат отримати бажану якість води в водних об'єктах, що значно поліпшить їх санітарно-гігієнічну та рекреаційну цінність.	Ймовірність зовнішніх ризиків є невисокою, ступінь їхнього впливу може сягати середнього.
Альтернатива 3	Дозволяє досягти цілей регулювання лише для міст з чисельністю населення вище 500 тис. осіб. Не вирішує проблему зменшення забруднення сполуками фосфору для міст з меншою чисельністю.	Ймовірність зовнішніх ризиків є високою, ступінь їхнього впливу може сягати середнього або ж високого. Це насамперед стосується відшукування належного інвестора
Альтернатива 2	Проблема забруднення водних об'єктів сполуками фосфору залишається існувати без її вирішення	Ймовірність зовнішніх ризиків є високою, ступінь їхнього впливу може бути середнім або високим. Це насамперед стосується зростання забруднення водою, що посилюється негативним впливом зміни клімату.

Додатковий аналіз Альтернативи 1: Внесення змін до Технічного регламенту мийних засобів затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2008 року № 717.

Якщо взяти середній обсяг споживання мийного засобу 0.5 кг на місяць середньою родиною, то наприклад у м. Києві (з населенням 2,97 млн. осіб; це місто найбільш охоплене пральними та мийними машинами) в місяць буде спожито біля 1,98 тис. тон мийних засобів. Така кількість мийних засобів відповідно до дозування та вимог ТР спричинить надходження на міські очисні споруди (Бортничі) 47 кг сполук фосфору в місяць з процесу прання (в побутових пральних машинах) та 213 кг сполук фосфору в місяць з процесу миття посуду (в побутових посудомийних машинах). За зазначених умов, навіть після очистки, міські очисні споруди м. Києва вимушені щоденно скидати до р. Дніпра більше ніж 6 кг фосфоровмісних сполук.

Досягнення поставлених цілей регулювання дозволить з початком 2027 року досягти зменшення надходження фосфоровмісних сполук на міські очисні споруди в 3.6 рази для процесу прання та в 17,3 рази для процесу миття посуду. Необхідно враховувати те, що зазначене зменшення розраховане лише для побутових пральних та мийних машин, тоді як зміни до ТР стосуються також промислових мийних засобів та мийних засобів для ручного прання. Таким чином загальний природоохоронний ефект буде посилено ще мінімум в 2,5 рази.

Додатковий аналіз Альтернативи 2: Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах.

Друга альтернатива засвідчила свою неефективність протягом останніх 5 років, адже забруднення природних водойм сполуками фосфору та їх евтрофікація прогресує. Таблиця 1 цього документа свідчить про зростання забруднення за останні п'ять років на 30%. А дані державного моніторингу вод підтверджують зазначену тенденцію. За даними Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання підвищені та високі концентрації фосфатів зареєстровані на питних водозаборах басейнів річок Сіверського Донця, Дністра, Дунаю, Західного Бугу, а також річок Закарпаття.

Збереження наявної ситуації призведе до значної втрати природно-ресурсного потенціалу України та погіршення умов водокористування, включаючи питне водозабезпечення. Погіршення якості води призведе до необхідності введення додаткових технічних, фінансових та кадрових ресурсів з метою здійснення попередньої підготовки води перед її використанням як в рамках технологічних процесів, так і для її вживання людиною.

Нездатність Водоканалів забезпечити належну очистку стічних вод призведе до постійного порушення ними вимог природоохоронного законодавства, необхідності відшкодування збитків завданих довкіллю, що призведе до погіршення їх фінансово-економічного стану.

В кінцевому результаті, Альтернатива 2 призведе до зриву виконання Україною взятих на себе зобов'язань щодо Угоди про асоціацію, та поставить під сумнів реалізацію Цілі 6 сталого розвитку України, що підтверджена до реалізації [Указом Президента України В. Зеленського №722/2019 "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року"](#).

Додатковий аналіз Альтернативи 3: Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах, натомість розпочати будівництво 3-ї ступені очищення на міських очисних спорудах міст, населення яких перевищує 500 тис. осіб.

Реалізація цієї альтернативи є типовою для країн Західної Європи, зокрема наприклад Німеччини, Данії, Нідерландів та ін. Західноєвропейські країни використовують "третинну" очистку стічних вод, зокрема щодо фосфатів та сполук фосфору застосовують хіміко-біологічний метод симультанного осадження із застосуванням солей алюмінію та заліза або ж інноваційний метод біологічного вилучення сполук фосфору. Це дозволяє досягти високого ступеня очищення (85 - 90 %) але й збільшує у 2,5 - 3 рази вартість процесу очищення.

Безумовним викликом для Водоканалів України буде побудова споруд для "третинної" очистки стічних вод та забезпечення їх експлуатації. Попередні розрахунки та аналогії, отримані з західноєвропейських наукових джерел свідчать про те, що побудова та введення в експлуатацію третьої ступені очищення міських стічних вод для населеного пункту з еквівалентом населення 500 тисяч осіб і вище буде коштувати більше 10 млн. євро. Для міст мільйонників, в яких є розвинутою міська промислова інфраструктура, вартість зведення таких блоків подвоюється. До вказаних коштів буде необхідно додати щорічну закупівлю (або ж налагодження виробництва в Україні) відповідних

реагентів, обладнання, технічне та кадрове забезпечення процесу "третинної" очистки, тощо. Капітальні та поточні витрати необхідні для побудови та введення в експлуатацію третьої ступені очистки хоча б для 10 найбільших міст України на наступний п'ятирічний період сягатимуть не менше 6 млрд. грн.

Альтернатива 3 яка успішно реалізована низкою західноєвропейських країн, на жаль поки що нереальна до виконання в Україні.

Висновок: з огляду на вищевикладене, саме альтернатива 1, тобто внесення змін до Технічного ТР є найбільш доцільним та економічно й соціально ефективним способом досягнення зазначених цілей.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми, є введення подальших обмежень щодо вмісту фосфатів, фосфонатів та інших сполук фосфору шляхом внесення відповідних змін в ТР, зокрема посилення обмежень щодо загального вмісту фосфатів та інших сполук фосфору у мийних засобах, що використовуються:

- для прання в побутових пральних машинах,
- для побутових посудомийних машин,

а також запровадження нових обмежень щодо масової частинки загального фосфору (%) у мийних засобах, що використовуються:

- для прання в промислових пральних машинах,
- для ручного прання;
- для промислових посудомийних машин,
- для ручного миття.

Організаційні заходи для впровадження регулювання:

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування суб'єктів господарювання про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення у засобах масової інформації та розміщенні на офіційному Веб-порталі Верховної Ради України.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

1) ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання регуляторного акта в мережі Інтернет);

2) організувати виконання вимог регулювання.

3) отримати відповідні сертифікати:

3.1) оскільки для виробників мийних засобів, підприємств великого і середнього бізнесу, так само як і підприємств малого бізнесу та суб'єктів мікропідприємництва буде необхідно передбачити заміну сировини у процесі виробництва мийних засобів (а саме заміна натрію-три-поліфосфату, що містить

сполуки фосфору, на один з таких замінників як цитрат натрію, етилен-діамін-тетра-оцтова кислота, або ж цеоліт А - полікарбоксилат) то для цього їм буде необхідно понести витрати на отримання сертифікату на санітарно-гігієнічну безпечність нової сировини.

3.2) для імпортерів мийних засобів підприємств великого і середнього бізнесу, так само як і підприємств малого бізнесу та суб'єктів мікро-підприємництва буде необхідно передбачити витрати на отримання сертифікату на санітарно-гігієнічну безпечність нової імпортованої продукції.

Ризики впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта відсутні. Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів. Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Прийняття проекту постанови передбачає виконання вимог таких законів України як:

- Про охорону навколишнього природного середовища;
- Водного кодексу;
- Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони у частині виконання низки положень
 - o Директиви Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23.10.2000 про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики
 - o Директиви Ради 91/271/ЄЕС від 21.05.1991 про очистку міських стічних вод
 - o Директиви Європейського Парламенту і Ради 2008/56/ЄС від 17.06.2008 що встановлює рамки діяльності Співтовариства у сфері політики з морського середовища
- Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення;
- Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Оцінка зовнішніх факторів не передбачає негативного впливу на виконання акта. Впровадження вимог такого регуляторного акта державними органами не потребує додаткових витрат з бюджету, оскільки здійснюватиметься в межах повноважень відповідних органів. Оновлення Переліку національних стандартів щодо визначення методів проведення випробування мийних засобів на відповідність вимогам Технічного регламенту мийних засобів відбуватиметься у рамках щорічного фінансування Міністерства економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства, зокрема за напрямом "замовлення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт".

Питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється запропоноване регулювання перевищує 10 відсотків. Розрахунок витрат для суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва та розрахунок витрат суб'єктів малого та мікро підприємництва на виконання вимог регулювання (Тест малого підприємництва) згідно Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта), проведено в межах даного Аналізу (див. М-тести вище за текстом).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни міжнародно-правових актів чи законодавчих актів України.

Строк дії регуляторного акта умовно поділений на 2 етапи.

Перший етап - до 31 грудня 2023 року є адаптаційний, що дозволяє суб'єктам господарювання поступово перейти на тимчасові вимоги ТР, які є м'якими відносно сучасних вимог ТР.

Другий етап - 31 грудня 2026 року вводить остаточні вимоги до вмісту фосфоровмісних сполук у мийних засобах, що використовуються

- для прання в промислових пральних машинах,
- для ручного прання;
- для промислових посудомийних машин,
- для ручного миття.

Строк до 31 грудня 2026 року є достатнім для того, щоб внести необхідні корективи у процеси виробництва, планування імпорту мийних засобів, або ж процес планування використання мийних засобів, що необхідні для виробництва інших продуктів чи товарів, або ж послуг.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного бюджету та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта - не прогноуються.

2. Кількість суб'єктів господарювання:

286 - виробників мийних засобів;

8636 - оптових та роздрібних продавців мийних засобів.

3. Розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта:

для одного суб'єкта господарювання малого та мікро підприємництва - виробника мийних засобів, в залежності від вибору сировини на 100 кг

виробленої продукції: від 1.5 тис. грн. прибутку до 2.1 тис. грн. витрат, час - 1 - 2 місяці;

для одного суб'єкта господарювання великого та середнього підприємництва - виробника мийних засобів, в залежності від вибору сировини на 1 т виробленої продукції: від 12,5 тис. грн. прибутку до 21,5 тис. грн. витрат; час - 2 місяці.

4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання і фізичних осіб – високий. Проект акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційних веб-сайтах Мінекономіки та Міндовкілля.

Прогнозний показник результативності дії регуляторного акта № 1: дані Державної статистичної звітності щодо обсягів скидання фосфатів зі стічними водами. За цим показником необхідно досягнути не менше 20% зменшення скидання фосфатів до водних об'єктів до 2025 року (4560 т) та 40% його зменшення до 2028 року (3420 т) по відношенню до відповідного показника 2021 року (5708 т).

Під час проведення відстеження результативності регуляторного акта буде використовуватись також показник № 2 державного моніторингу якості води як вміст ортофосфатів, а також вміст загального фосфору в воді природних водойм України, що публікується Держводагентством на порталі відкритих даних (див.: <https://data.gov.ua/dataset/ee2bc3b0-42d4-4f19-8d96-913cd9d1f02a>). За цими показниками:

після 2025 року щорічна кількість перевищень граничнодопустимих концентрацій:

- за САНПН має зменшитись втричі;
- за рибогосподарськими - зменшитись в 1,5 рази;

після 2028 року щорічна кількість перевищень граничнодопустимих концентрацій:

- за рибогосподарськими має зменшитись втричі.

Прогнозний показник результативності дії регуляторного акта № 3: результати перевірок відповідності мийних засобів вимогам ТР (що запропоновані цим документом). Результати перевірок відповідності та контролю мають бути доступні громадськості для перегляду, зокрема оприлюднені на Веб-сайтах Держпродспоживслужби та Держмитслужби.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності регуляторного акта у разі його прийняття

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься шляхом базового, повторного та періодичного відстеження показників результативності цього акта, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта здійснюватиметься через 1 рік після набрання чинності цього регуляторного акта.

Повторне відстеження цього регуляторного акта проводитиметься через 2 роки після набрання чинності цього регуляторного акта.

Періодичні відстеження цього регуляторного акта проводитимуться через кожні 3 роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України протягом усього терміну його дії.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення нерегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

**Міністр захисту довкілля та
природних ресурсів України**

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

_____ 2021 р.

**МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(МІНДОВКІЛЛЯ)**

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15,
факс: (044) 206-31-07, E-mail: info@merg.gov.ua, ідентифікаційний код 43672853

На № _____

**Державна регуляторна служба
України**

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України у додаток до листа від 10.03.2021 № 25/1-12/4979-21 надсилає доопрацьований аналіз регуляторного впливу до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Технічного регламенту мийних засобів».

Додаток: на 37 арк. в 1 прим.

Міністр

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Технічного регламенту мийних засобів»

I. Визначення проблеми

Кабінетом Міністрів України 20 серпня 2008 року затверджено [Технічний регламент мийних засобів](#) (далі - ТР), який запровадив обмеження на загальний вміст фосфору в пральному порошку та мийному засобі для побутових посудомийних машин. ТР був розроблений з урахуванням [Регламенту \(ЄС\) 648/2004 Європейського Парламенту та Ради "Про миючі засоби"](#). Відповідно до додатку 1 до ТР зазначені обмеження були введені в дію для пральних порошоків для побутових пральних машин - 12 січня 2015 року та мийних засобів для побутових посудомийних машин - 1 січня 2017 року.

П'ять років (у випадку обмежень для пральних порошоків) має бути достатнім терміном, який дозволив би отримати певний природоохоронний ефект від запровадження обмежень. Однак, на жаль, дані Державної статистичної звітності свідчать про зворотне (див. таблицю 1 нижче):

Таблиця 1. Обсяги скидання фосфатів до водних об'єктів України за період 2015-2019 рр.).

Рік	2015	2016	2017	2018	2019
Обсяг скидання (т)	4382	4542	4552	4688	5708

Таблиця 1 свідчить про зростання забруднення водних об'єктів фосфатами за останні п'ять років на 30%. Дані державного моніторингу вод підтверджують зазначену тенденцію. Так, аналіз даних моніторингу якості вод розміщених Держводагентством на порталі відкритих даних (див.: <https://data.gov.ua/dataset/ee2bc3b0-42d4-4f19-8d96-913cd9d1f02a>) показує наступні негативні тенденції: підвищені або ж високі концентрації ортофосфатів реєструються, як правило, в воді малих річок, а також нижче місць скидання міських стічних вод.

Найбільшою забрудненістю фосфатами характеризуються наступні райони річкових басейнів (наводяться у порядку зменшення забруднення) *Дону (Сіверський Донець) > Південного Бугу > Дніпра > Вісли (Західного Бугу) > Дністра > Причорномор'я > = Дунаю > = Приазов'я*. Екстремальне високе забруднення фосфатами (до 36 мг на куб. дм) води р. Дніпро зафіксовано у 2018 р. у місці впливу Бортницької станції аерації. Тоді як решта водних масивів цієї річки характеризується високим та помірним забрудненням. [Аналіз середньорічних концентрацій вмісту фосфатів за період 2010 – 2017 рр.](#) свідчить про суттєве (у 2-2,5 рази) зростання їх вмісту у воді р. Дніпро, яка використовується для водопостачання 80% населення України. Значного забруднення зазнають притоки другого та першого порядків для яких

забруднення сягає десятикратного і вище від встановленої рибогосподарської граничнодопустимої концентрації.

Домінантним забруднювачем великих річок сполуками фосфору залишаються стічні води міст. Наслідком такого забруднення є висока евтрофікація¹ водойм, що призводить до їх повсюдного цвітіння (синьо-зелені водорості): речовини, що сприяють евтрофікації (зокрема, нітрати і фосфати) віднесено до переліку основних забруднювачів згідно з Додатком VIII до Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики». Масштаби цвітіння вражають, адже окрім прісноводних об'єктів, останніх 3 роки починають "цвісти" навіть прибережні морські води, що свідчить про катастрофічно зростаючі темпи забруднення. Явище "цвітіння" прісних та морських вод здійснює негативний вплив на туристичну й інвестиційну привабливість особливо південних регіонів України.

В умовах збереження зазначених вище несприятливих тенденцій, що відбуваються за негативного впливу зміни клімату, Україна скоро буде не в змозі забезпечити населення України належними умовами питного водопостачання, рекреації та інших видів діяльності, пов'язаних з водокористуванням. Під великим питанням є виконання Україною взятих на себе зобов'язань щодо Угоди про асоціацію, зокрема з виконання вимог Водної рамкової директиви², Директиви про очистку міських стічних вод³, Рамкову Директиву про морську стратегію⁴. Під сумнівом є реалізація Цілі 6 сталого розвитку України, що підтверджена до імплементації [Указом Президента України В. Зеленського № 722/2019 "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року"](#).

Вирішення усіх зазначених питань прямо чи опосередковано пов'язані з розв'язанням проблеми належної очистки міських стічних вод. Дійсно, саме в містах активно розвивається готельний та ресторанний бізнес, включаючи кафетерії, ресторани, їдальні, бістро, і т.п., саме в них концентруються хлібозаводи, пекарні, кондитерські, пивзаводи, лікєро-горілчані виробництва, підприємства з переробки сільськогосподарської сировини та виготовлення продуктів з м'яса, молока, олії, тощо. До міських споруд водовідведення приєднані підприємства з переробки шкіри, інші підприємства легкої, а також машинобудівної промисловості. Усі перелічені види діяльності є потужними джерелами забруднення сполуками фосфору як шляхом скидання стічних вод по закінченні технологічних процесів, так і стічних вод, що утворюються після прання, чи миття (очищення) технологічного обладнання, яке задіяне у

¹ Відповідно до Директива Ради 91/271/ЄЕС "Про очистку міських стічних вод" "евтрофікація: збагачення води поживними речовинами, особливо сполуками азоту та/або фосфору, що призводить до прискореного росту водоростей та вищих форм рослинного життя, внаслідок чого виникає небажане порушення балансу організмів у воді, а також зниження її якості"

² Директива Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23.10.2000 про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики;

³ Директива Ради 91/271/ЄЕС від 21.05.1991 про очистку міських стічних вод;

⁴ Директива Європейського Парламенту і Ради 2008/56/ЄС від 17.06.2008 що встановлює рамки діяльності Співтовариства у сфері політики з морського середовища;

виробництві. Підприємства, що користуються міською системою водовідведення, як правило, не здійснюють попередньої (локальної) очистки стічних вод, що продукуються ними. Вказане промислове забруднення накладається на господарсько-побутове забруднення яке надходить від населення та прямує міською каналізацією до очисних споруд.

В Україні практично відсутня так звана "третинна" очистка стічних вод, а ефективність двох перших ступеней очистки для сполук фосфору не перевищує 25-30%. За наявних темпів забруднення, Водоканали не в змозі забезпечити належну очистку. При цьому, **важливо також пам'ятати те, що в Україні в 40% малих міст та населених пунктів стічні води скидаються у водойми без належного очищення**⁵. Малі міста (як правило районні центри та інші міста та населені пункти міського типу), маючи міську каналізацію, не мають фінансових можливостей побудувати міські очисні споруди, а тому скидають стічні води у природні водойми без очищення.

Таким чином **головним питанням порядку денного є питання: "як зменшити надходження сполук фосфору зі стічними водами, які скидаються до міських централізованих систем водовідведення?"**. Вирішення зазначеного питання дозволить зменшити навантаження на очисні споруди міст та сприятиме покращенню параметрів очищення, так само як і призведе до зниження потрапляння сполук фосфору та інших забруднюючих речовин у водойми у випадку відсутності очисних споруд або ж неналежного очищення міських стічних вод.

За даними Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання підвищені та високі концентрації фосфатів зареєстровані на питних водозаборах басейнів річок Сіверського Донця, Дністра, Дунаю, Західного Бугу, а також річок Закарпаття. Погіршення якості води у місцях питних водозаборів призводить до зростання вартості (в залежності від якості вихідної води в 1,5 - 3 рази) водопідготовки, для її доведення до відповідності "питного" стандарту.

Необхідно однак зазначити, що чинний на сьогодні ТР все ж створив певні переваги, адже завдяки його введенню склалися господарські та адміністративні відносини щодо встановлення вимог до мийних засобів які імпортується на український ринок та виробляються вітчизняними виробниками. Виробник має нанести на зовнішній поверхні пакування (етикетці) знак відповідності ТР і склад мийного засобу, зокрема щодо вмісту фосфоровмісних сполук. Держпродспоживслужба здійснює контроль як належності маркування так і відповідності наявних на ринку мийних засобів зазначеному на них маркуванню. Однак це стосується лише мийних засобів, що використовуються в побутових пральних та мийних машинах. Для мийних засобів, що використовуються для промислового прання чи миття, так само як і для мийних засобів, що

⁵ За даними Укрводоканалекологія в Україні зараз близько 1000 міських очисних споруд, більшість з яких проєктувалися в 60-ті роки минулого століття (див. [Очищення стоків: "нирки" наших міст потребують реанімації | Економічна правда \(pravda.com.ua\)](#))

використовуються для ручного прання чи миття такий нагляд на жаль не здійснюється, оскільки вимоги ТР на них не розповсюджуються.

На цьому господарські та адміністративні відносини з виробництва та використання мийних засобів не закінчуються. Адже підприємства, що виробляють мийні засоби, так само як і підприємства, що використовують мийні засоби у процесі виробництва товарів та послуг скидають свої стічні води у міську систему водовідведення. Таке скидання відбувається на основі [Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення](#) (затверджені наказом Мінрегіону від 1 грудня 2017 р. № 316). Відповідно до вимог зазначених документів, підприємства повинні скидати зі своїми стічними водами не більше 5 мг на куб. дм. загального фосфору, при цьому підприємства, як правило сплачують Водоканалу понаднормове скидання сполук фосфору в міську каналізацію. Скидання фосфорорганічних сполук (наприклад фосфонатів) у міську систему водовідведення заборонено.

Вказані стічні води, прямують до міських очисних споруд (у випадку їх наявності) або ж скидаються до природних водних об'єктів (у випадку їх відсутності). Після очищення стічних вод на міських очисних спорудах, стічні води скидаються до природних водойм. За наявності понаднормативного забруднення природних водних об'єктів, Державна екологічна інспекція, у випадку виявлення такого порушення, може накласти на Водоканал штраф та нарахувати відшкодування збитків за порушення водоохоронного законодавства. Такі дії лягають важким тягарем на фінансово-економічний стан Водоканалів.

Варто зазначити, що введення в дію [Регламенту \(ЄС\) 648/2004 Європейського Парламенту та Ради "Про мийні засоби"](#) країнами-членами ЄС, переважно призвело до відмови використання сполук фосфору при виробництві мийних засобів. Тому, імпортовані на ринок України мийні засоби можуть відповідати вимогам, які запропоновані до введення з зазначеними змінами до ТР. Водночас, результати нагляду за ринком мийних засобів Держпродспоживслужби свідчать про непоодинокі випадки невідповідності маркування та складу мийних засобів вимогам ТР. Це насамперед стосується контрабандних мийних засобів, що широко представлені на тіньовому ринку нашої країни та доступні на стихійних ринках, базарах, тощо.

За даними Державної статистичної звітності у 2019 р вироблено 221,6 тис. т. мийних засобів, з них:

- 185 тис. т. засобів мийних та для чищення, які містять або не містять мило, включаючи допоміжні засоби, для миття, розфасовані для роздрібною торгівлі (крім тих, що їх використовують як мило та поверхнево-активні речовини,
- 9,6 тис. т. мила та речовин поверхнево-активних органічних в брусках та подібних формах;

- 13,2 тис. т. мила та речовин поверхнево-активних органічних у вигляді брусків, брикетів, фігурних формованих виробів або у інших формах, для туалетних цілей;
- 13,8 тис. т. речовин поверхнево-активних органічних та засобів для миття шкіри, які містять або не містять мило, розфасовані для роздрібно́ї торгівлі.

Загальні витрати на виробництво вказаної продукції склали 4308794,2 тис. грн., з них 81,3% матеріальні витрати та витрати на оплату виробничих послуг, 6,6% - амортизація, 9,3% - оплата праці, 2% відрахування на соціальні заходи, 0,8% - інші витрати.

По зрівнянні з 2011 роком виробництво мийних засобів в 2019 р знизилось на 20%.

В 2019 році до України імпортовано 349,7 тис. тон. (загальною вартістю 734640 тис. доларів США) та експортовано до інших держав - 45,1 тис. т. мийних засобів (загальною вартістю 201622 тис. доларів США). По зрівнянні з 2011 роком імпорт зменшився на 13,6%, тоді як падіння експорту склало 60,1%. Таким чином, ємність Українського ринку в 2019 році можна оцінити в 526 тис. тон мийних засобів. Відповідно до чинних вимог ТР в мийних засобах може міститися біля 18 тис. т. загального фосфору (приблизно 12,3 тис. т. в засобах для прання та 6,2 тис. т в засобах для миття). Безфосфатні мийні засоби, що легально ввезені на територію України ймовірно компенсуються контрабандними мийними засобами, що містять надлишки фосфоровмісних сполук, а також промисловими мийними засобами та мийними засобами для ручного прання чи миття, на які вимоги ТР не розповсюджуються.

Ринок мийних засобів в Україні охоплений 5-7 найбільшими і агресивними представниками транснаціонального бізнесу. Лідуючі позиції з обсягу їх виробництва займає компанія Procter & Gamble (близько 23 %). Велика частка продукції російського виробництва – це марки MrProper, Dreft, Fairy, Ace, Lenor та ін. З українського заводу Procter & Gamble Manufacturing Ukraine (м. Орджонікідзе, Дніпропетровська область) поставляються дешеві пральні порошки (Gala, Tide), а також туалетне мило (Shandy, Safeguard і Camay). Через «Henkel-Україна» з ЄС і СНД експортується широкий спектр продукції під відомими марками Persil, Rex, Perwoll, Pur, Bref, Silan, Losk. На думку експертів, Henkel займає понад 15 % ринку побутової хімії. Частка ринку інших компаній закордонних виробників незначна: вони поділяють між собою (залежно від регіону) 5-15 % українського ринку, і на сьогоднішній день конкурують з найбільшими гравцями епізодично.

За інформацією зі ЗМІ Colgate-Palmolive запустила екологічну лінію миючих засобів Palmolive Eco +, що не містить фосфатів, вона заявила, що її компанія не отримує жодних скарг від споживачів щодо нових продуктів. Procter & Gamble, виробник миючого засобу марки Cascade, на своєму веб-сайті інформує про те, що за останні три роки компанією вкладено значні кошти у дослідження та розробку продуктів для розробки формул без фосфатів. Компанія стверджує, що миючі засоби без фосфатів дають «чудові результати очищення».

Загалом, відбувається лише заміна сировини, що використовується для виробництва мийних засобів а саме заміна натрію-три-поліфосфату, що містить сполуки фосфору, на такі замітники як 1) цитрат натрію, 2) етилен-діамін-тетра-оцтова кислота, або ж 3) цеоліт А - полікарбоксилат. Така заміна не передбачає суттєвих змін в технологічному обладнанні та додаткового набору кадрів.

Таблиця 1.1. Порівняльна ціна на вказані сполуки наведена нижче в таблиці:

Назва речовини	Мінімально можлива ціна на ринку (грн. за 1 кг)	Зміна вартості сировини (%)
Три-поліфосфат натрію	65	100
Цитрат натрію (безводний, очищений)	50	77
Етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА очищена)	78	120
Цеоліт А - полікарбоксилат	86	130

Виходячи з орієнтовної середньої ціни додаткові витрати на придбання 1 кг нової сировини можуть знизитися на 23% у випадку закупівлі цитрату натрію, або ж зрости на 20 і 30% у випадку закупівлі відповідно ЕДТА або ж цеоліту А.

Вітчизняні торговельні марки становлять лише 1-4 % ринку. Відповідно до державної статистики 96,2% вітчизняного ринку виробників складають суб'єкти середнього і малого підприємництва.

Основні групи, на які проблема та пропоноване державне регулювання справляє вплив представлені в таблиці 2.

Таблиця 2. Основні групи, на які проблема та пропоноване державне регулювання справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Міста	++	
Водоканали	+++	
Суб'єкти господарювання, у т.ч. суб'єкти малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	++	
Суб'єкти господарювання, що здійснюють (імпорт) ввезення мийних засобів із-за кордону	+	
Суб'єкти господарювання, у т.ч. суб'єкти малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	+	

Примітки: + - незначний вплив, ++ - середній вплив, +++ - суттєвий вплив.

Враховуючи три важливі аспекти, а саме:

- природоохоронний аспект: здійснення значного шкідливого впливу на навколишнє середовище та значні наслідки такого впливу на здоров'я людей, стан природних екосистем, зокрема – зростаючу евтрофікацію вод;
- політичний аспект: очевидної наявності запиту суспільства на подальше обмеження сполук фосфору у мийних засобах;

- євроінтеграційний аспект: необхідність виконання Україною норм права Європейського Союзу щодо охорони довкілля),

Врегулювання зазначених проблемних питань не може бути здійснене за допомогою:

- ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;
- діючих регуляторних актів, оскільки чинне регулювання не спроможне вирішити порушені питання.

Таблиця 3. Розрахунок концентрації загального фосфору в стічній воді після одного прання (пральною автоматичною машиною)

№ пп	Вміст загального фосфору у мийному засобі (% маси)	Вміст загального фосфору в 1 кг мийного засобу, (г)	Дозування мийного засобу, (г)	Вміст загального фосфору в дозі для 1-го прання, (г) "Д"	Обсяг використання води для 1-го прання (літрів) "О"	Концентрація загального фосфору в стічній воді, (мг/л) "К"	Перевищення нормативних вимог (раз)				
							Дозволеної <u>Правилами</u> концентрації для скидання до міської каналізації (5 мг/л)	<u>ГДК (САНПІН 4630-88)</u> для PO ₄ (3.5 мг/л)	<u>Рибогосподарського ГДК</u> для PO ₄ (0.7 мг/л)	<u>Директиви 91/271/ЕЕС</u> для водойм з загрозою евтрофікації, для загального фосфору	
										100000 ЕН ⁶ (1 мг/л)	10000 - 100000 ЕН (2 мг/л)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	2	20	150	3.0	60	50.0	10.0	14.3	71.4	50.0	25.0
2.	2	20	225	4.5	60	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
3.	2	20	300	6.0	60	100.0	20.0	28.6	142.9	100.0	50.0
4.	2	20	150	3.0	40	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
5.	2	20	225	4.5	40	112.5	22.5	32.1	160.7	112.5	56.3
6.	2	20	300	6.0	40	150.0	30.0	42.9	214.3	150.0	75.0
7.	1.5	15	150	2.3	60	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
8.	1.5	15	225	3.4	60	56.3	11.3	16.1	80.4	56.3	28.1
9.	1.5	15	300	4.5	60	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
10.	1.5	15	150	2.3	40	56.3	11.3	16.1	80.4	56.3	28.1
11.	1.5	15	225	3.4	40	84.4	16.9	24.1	120.5	84.4	42.2
12.	1.5	15	300	4.5	40	112.5	22.5	32.1	160.7	112.5	56.3
13.	1	10	150	1.5	60	25.0	5.0	7.1	35.7	25.0	12.5
14.	1	10	225	2.3	60	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
15.	1	10	300	3.0	60	50.0	10.0	14.3	71.4	50.0	25.0
16.	1	10	150	1.5	40	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
17.	1	10	225	2.3	40	56.3	11.3	16.1	80.4	56.3	28.1
18.	1	10	300	3.0	40	75.0	15.0	21.4	107.1	75.0	37.5
19.	0.5	5	150	0.8	60	12.5	2.5	3.6	17.9	12.5	6.3
20.	0.5	5	225	1.1	60	18.8	3.8	5.4	26.8	18.8	9.4
21.	0.5	5	300	1.5	60	25.0	5.0	7.1	35.7	25.0	12.5
22.	0.5	5	150	0.8	40	18.8	3.8	5.4	26.8	18.8	9.4
23.	0.5	5	225	1.1	40	28.1	5.6	8.0	40.2	28.1	14.1

⁶ ЕН - еквівалент населення

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
24.	0.5	5	300	1.5	40	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
25.	0.25	2.5	150	0.4	60	6.3	1.3	1.8	8.9	6.3	3.1
26.	0.25	2.5	225	0.6	60	9.4	1.9	2.7	13.4	9.4	4.7
27.	0.25	2.5	300	0.8	60	12.5	2.5	3.6	17.9	12.5	6.3
28.	0.25	2.5	150	0.4	40	9.4	1.9	2.7	13.4	9.4	4.7
29.	0.25	2.5	225	0.6	40	14.1	2.8	4.0	20.1	14.1	7.0
30.	0.25	2.5	300	0.8	40	18.8	3.8	5.4	26.8	18.8	9.4
31.	0.1	1	150	0.2	60	2.5	0.5	0.7	3.6	2.5	1.3
32.	0.1	1	225	0.2	60	3.8	0.8	1.1	5.4	3.8	1.9
33.	0.1	1	300	0.3	60	5.0	1.0	1.4	7.1	5.0	2.5
34.	0.1	1	150	0.2	40	3.8	0.8	1.1	5.4	3.8	1.9
35.	0.1	1	225	0.2	40	5.6	1.1	1.6	8.0	5.6	2.8
36.	0.1	1	300	0.3	40	7.5	1.5	2.1	10.7	7.5	3.8
37.	0.05	0.5	150	0.1	60	1.3	0.3	0.4	1.8	1.3	0.6
38.	0.05	0.5	225	0.1	60	1.9	0.4	0.5	2.7	1.9	0.9
39.	0.05	0.5	300	0.2	60	2.5	0.5	0.7	3.6	2.5	1.3
40.	0.05	0.5	150	0.1	40	1.9	0.4	0.5	2.7	1.9	0.9
41.	0.05	0.5	225	0.1	40	2.8	0.6	0.8	4.0	2.8	1.4
42.	0.05	0.5	300	0.2	40	3.8	0.8	1.1	5.4	3.8	1.9
43.	0.025	0.25	150	0.04	60	0.6	0.1	0.2	0.9	0.6	0.3
44.	0.025	0.25	225	0.1	60	0.9	0.2	0.3	1.3	0.9	0.5
45.	0.025	0.25	300	0.1	60	1.3	0.3	0.4	1.8	1.3	0.6
46.	0.025	0.25	150	0.04	40	0.9	0.2	0.3	1.3	0.9	0.5
47.	0.025	0.25	225	0.1	40	1.4	0.3	0.4	2.0	1.4	0.7
48.	0.025	0.22	300	0.1	40	1.7	0.3	0.5	2.4	1.7	0.8
49.	0.01	0.1	150	0.02	60	0.3	0.1	0.1	0.4	0.3	0.1
50.	0.01	0.1	225	0.02	60	0.4	0.1	0.1	0.5	0.4	0.2
51.	0.01	0.1	300	0.03	60	0.5	0.1	0.1	0.7	0.5	0.3
52.	0.01	0.1	150	0.02	40	0.4	0.1	0.1	0.5	0.4	0.2
53.	0.01	0.1	225	0.02	40	0.6	0.1	0.2	0.8	0.6	0.3
54.	0.01	0.1	300	0.03	40	0.8	0.2	0.2	1.1	0.8	0.4

Таблиця 4. Розрахунок концентрації загального фосфору в стічній воді після одного миття (посудомийною автоматичною машиною)

№ пп	Вміст загального фосфору у мийному засобі (% маси)	Вміст загального фосфору в 1 кг мийного засобу, (г)	Дозування мийного засобу, (г)	Вміст загального фосфору в дозі для 1-го миття, (г) "Д"	Обсяг використання води для 1-го миття (літрів) "О"	Концентрація загального фосфору в стічній воді, (мг/л) "К"	Перевищення нормативних вимог (раз)				
							Дозволеної <u>Правилами</u> концентрації для скидання до міської каналізації (5 мг/л)	<u>ГДК (САНПІН 4630-88)</u> для PO ₄ (3.5 мг/л)	<u>Рибогосподарського ГДК</u> для PO ₄ (0.7 мг/л)	<u>Директиви 91/271/ЕЕС</u> для водойм з загрозою евтрофікації, для загального фосфору	
										100000 ЕН ⁷ (1 мг/л)	10000 - 100000 ЕН (2 мг/л)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	4.5	45	35	1.6	12	131.3	26.3	37.5	187.5	131.3	65.6
2.	4.5	45	21	0.9	12	78.8	15.8	22.5	112.5	78.8	39.4
3.	4.5	45	10	0.5	12	37.5	7.5	10.7	53.6	37.5	18.8
4.	4	40	35	1.4	12	116.7	23.3	33.3	166.7	116.7	58.3
5.	4	40	21	0.8	12	70.0	14.0	20.0	100.0	70.0	35.0
6.	4	40	10	0.4	12	33.3	6.7	9.5	47.6	33.3	16.7
7.	3.5	35	35	1.2	12	102.1	20.4	29.2	145.8	102.1	51.0
8.	3.5	35	21	0.7	12	61.3	12.3	17.5	87.5	61.3	30.6
9.	3.5	35	10	0.4	12	29.2	5.8	8.3	41.7	29.2	14.6
10.	3	30	35	1.1	12	87.5	17.5	25.0	125.0	87.5	43.8
11.	3	30	21	0.6	12	52.5	10.5	15.0	75.0	52.5	26.3
12.	3	30	10	0.3	12	25.0	5.0	7.1	35.7	25.0	12.5
13.	2.5	25	35	0.9	12	72.9	14.6	20.8	104.2	72.9	36.5
14.	2.5	25	21	0.5	12	43.8	8.8	12.5	62.5	43.8	21.9
15.	2.5	25	10	0.3	12	20.8	4.2	6.0	29.8	20.8	10.4
16.	2	20	35	0.7	12	58.3	11.7	16.7	83.3	58.3	29.2
17.	2	20	21	0.4	12	35.0	7.0	10.0	50.0	35.0	17.5
18.	2	20	10	0.2	12	16.7	3.3	4.8	23.8	16.7	8.3
19.	1.5	15	35	0.5	12	43.8	8.8	12.5	62.5	43.8	21.9
20.	1.5	15	21	0.3	12	26.3	5.3	7.5	37.5	26.3	13.1
21.	1.5	15	10	0.2	12	12.5	2.5	3.6	17.9	12.5	6.3
22.	1	10	35	0.4	12	29.2	5.8	8.3	41.7	29.2	14.6
23.	1	10	21	0.2	12	17.5	3.5	5.0	25.0	17.5	8.8

⁷ ЕН - еквівалент населення

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
24.	1	10	10	0.1	12	8.3	1.7	2.4	11.9	8.3	4.2
25.	0.5	5	35	0.2	12	14.6	2.9	4.2	20.8	14.6	7.3
26.	0.5	5	21	0.1	12	8.8	1.8	2.5	12.5	8.8	4.4
27.	0.5	5	10	0.1	12	4.2	0.8	1.2	6.0	4.2	2.1
28.	0.25	2.5	35	0.1	12	7.3	1.5	2.1	10.4	7.3	3.6
29.	0.25	2.5	21	0.1	12	4.4	0.9	1.3	6.3	4.4	2.2
30.	0.25	2.5	10	0.03	12	2.1	0.4	0.6	3.0	2.1	1.0
31.	0.1	1	35	0.04	12	2.9	0.6	0.8	4.2	2.9	1.5
32.	0.1	1	21	0.02	12	1.8	0.4	0.5	2.5	1.8	0.9
33.	0.1	1	10	0.01	12	0.8	0.2	0.2	1.2	0.8	0.4
34.	0.05	0.5	35	0.02	12	1.5	0.3	0.4	2.1	1.5	0.7
35.	0.05	0.5	21	0.01	12	0.9	0.2	0.3	1.3	0.9	0.4
36.	0.05	0.5	10	0.01	12	0.4	0.1	0.1	0.6	0.4	0.2
37.	0.025	0.25	35	0.01	12	0.7	0.1	0.2	1.0	0.7	0.4
38.	0.025	0.25	21	0.01	12	0.4	0.1	0.1	0.6	0.4	0.2
39.	0.025	0.25	10	0.003	12	0.2	0.04	0.1	0.3	0.2	0.1
40.	0.01	0.1	35	0.004	12	0.3	0.1	0.1	0.4	0.3	0.1
41.	0.01	0.1	21	0.002	12	0.2	0.04	0.1	0.3	0.2	0.1
42.	0.01	0.1	10	0.001	12	0.1	0.02	0.02	0.1	0.1	0.04

Пояснення до таблиць:

1. **Червоним і потовщеним шрифтом** виділені значення вмісту загального фосфору, що відповідають вимогам ТР;
2. **Зеленим і потовщеним шрифтом** позначені концентрації загального фосфору у стічних водах, що відповідають вимогам Правил до скидання стічних вод до міської каналізації;
3. **Синім і потовщеним шрифтом** виділені значення загального фосфору у стічній воді, що відповідають нормативним вимогам до якості води природних водойм (на випадок відсутності очисних споруд і скидання міських стічних вод у природні водойми без очищення).
4. **Чорним і потовщеним шрифтом та виділеним блакитним кольором** зазначені оптимальні тимчасові значення загального фосфору у мийному засобі.
5. **Чорним і потовщеним шрифтом та виділеним зеленим кольором** зазначені оптимальні цільові значення загального фосфору у мийному засобі.
6. Для обох таблиць концентрація загального фосфору в стічній воді розраховувалась за формулою: $K \text{ (мг/л)} = D \text{ (г)} / O \text{ (л)} * 1000$.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю прийняття проекту постанови є

знизити потрапляння сполук фосфору в міські системи водовідведення:

- з 2025 року не менше ніж в 2 рази;
- з 2028 року не менше ніж в 5 разів.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Під час розроблення проекту регуляторного акта визначено три альтернативні способи досягнення визначеної цілі, а саме:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	<p>Пропонується внести зміни до Технічного регламенту мийних засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2008 № 717, спрямовані на:</p> <ul style="list-style-type: none">- приведення у відповідність додатка 1 Технічного регламенту з додатком VIa Регламенту (ЄС) 648/2004 Європейського Парламенту та Ради "Про миючі засоби" і розширення спектра дії обмежень на усі існуючі мийні засоби, що застосовуються для прання у побуті;- поетапне введення обмежень на вміст фосфатів, фосфонатів і інших сполук фосфору в мийних засобах, що використовуються для промислового прання та (або) миття;- запровадження обмежень на вміст фосфатів, фосфонатів і інших сполук фосфору в мийних засобах, що використовуються для ручного миття. <p>Обґрунтування запропонованих обмежень наведені у Таблиці 1 і 2 додатка 1 пояснювальної записки.</p> <p>Проектом акта також передбачено завдання з:</p> <ul style="list-style-type: none">- оновлення переліку національних стандартів щодо визначення методів проведення випробування мийних засобів на відповідність вимогам Технічного регламенту;- розроблення та подання на розгляд Кабінетові Міністрів України проекту Плану заходів з посилення державного ринкового нагляду та державного контролю продукції щодо відповідності мийних засобів вимогам Технічного регламенту, а також щодо забезпечення прозорості для громадськості результатів такого нагляду і контролю, а також у рамках вищезазначеного Плану заходів - щорічне включення мийних засобів у секторальні плани державного ринкового нагляду та плани здійснення контролю продукції.
Альтернатива 2	Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах
Альтернатива 3	Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах, натомість розпочати будівництво 3-ї ступені очищення на міських очисних спорудах міст, населення яких перевищує 500 тис. осіб.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Попередня інформація для оцінки альтернатив. Відповідно до статті 54 Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (надалі – Угода про асоціацію) Сторони підтверджують свої існуючі права та обов'язки стосовно одна одної в рамках Угоди про технічні бар'єри у торгівлі, що міститься у Додатку 1А до Угоди про заснування Світової організації торгівлі (далі - Угода ТБТ СОТ), та можуть впливати на торгівлю товарами між Сторонами. Пунктом 2.2. статті 2 Угоди ТБТ СОТ визначено, що члени забезпечують, щоб технічні регламенти не розроблялися, не приймалися й не застосовувалися з наміром створення непотрібних перешкод для міжнародної торгівлі. Із цією метою технічні регламенти не мають більш обмежувального впливу на торгівлю, ніж це є необхідним для досягнення законних цілей, з урахуванням ризиків, які виникли б в результаті їхнього невиконання. Такими законними цілями є, *inter alia*: вимоги національної безпеки; запобігання шахрайській практиці; захист здоров'я чи безпеки людей, тварин або рослин, а також захист навколишнього середовища. Під час оцінки таких ризиків до уваги беруться, *inter alia*, такі елементи: наявна наукова й технічна інформація, відповідна технологія обробки або очікуване кінцеве використання продукції.

Розвиток ринків окремих товарів, у тому числі мийних засобів, визначають специфічні чинники, причому кожен ринок може мати характерні тільки для нього чинники. У цьому випадку специфічний чинник за ступенем впливу може виявитися визначальним для формування й розвитку попиту та пропозиції на конкретний товар. До специфічних чинників, котрі визначають розвиток ринку мийних засобів, можна віднести: розмір і склад гардероба, зміни моди; характерні особливості харчування, включаючи особливості використання багаторазового та одноразового посуду; природно-кліматичні умови; досягнутий рівень забезпеченості населення пральними чи мийними машинами; зростання житлового будівництва і забезпечення населення гарячою водою; розвиток мережі комбінатів побутового обслуговування, переваг населення щодо обрання місць харчування, тощо. На розміри індивідуального споживання мийних засобів насамперед впливають склад сім'ї, наявність дітей дошкільного віку, забезпеченість населення не тільки основним упорядженим житлом, але й дачами, садовими ділянками, а для сільських мешканців – наявність у господарстві городів, садів, худоби. Значно впливають на розміри споживання мийних засобів і специфічні місцеві умови – склад води, галузева структура господарства, санітарний стан регіону, місцеві традиції, тощо.

За результатами наукових досліджень Донецького національного університету економіки і торгівлі (дані за 2012 р.), виявлено, що в самотніх людей витрати мийного засобу на місяць не перевищують 0,1 - 0,2 кг; у сім'ях з двох-трьох осіб витрати мийного засобу становлять 0,2 - 0,6 кг на місяць; сім'я з чотирьох осіб у середньому витрачає 0,7 - 0,9 кг мийного засобу на місяць; більше 1 кг мийного засобу на місяць витрачають сім'ї, з п'яти і більше осіб. Зазначені дослідження показують, що за користування пральними чи мийними

машинами витрати мийних засобів зростають більше ніж на 25 %. Забезпеченість населення України пральними машинами становить 60 - 65% (в містах сягає 70 - 80%), аналогічний показник для мийних машин сягає 30 - 40% (переважно міське населення). Маркетингові дослідження показують, що середнє споживання мийних засобів становить біля 5 кг в рік однією людиною, але поступово прямує до 7 кг. Це цілком відповідає даним наведеним вище, щодо середнього використання 0,5 кг мийного засобу однією людиною в місяць.

Надаючи перевагу тому або іншому засобові для прання, споживач, як правило, бере до уваги три моменти: ефективність, безпеку для речей і рук хазяїна і ціну. У період різкого зниження платоспроможності населення ціна є найбільш значущим чинником, що впливає на вибір того або іншого мийного засобу. Другим за значущістю чинником, що впливає на вибір споживача, є торговельна реклама (рекламні бюджети відомих марок досягають декількох сотень тисяч доларів на місяць). Істотну роль у наданні переваги певному мийному засобу відіграє його упаковка, яка має істотне комунікаційне і рекламне значення. Нажаль на сьогодні екологічний чинник як правило не впливає на вибір того чи іншого товару для переважної більшості споживачів.

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	<p>Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо.</p> <p>Зростання надходжень до державного бюджету (у формі штрафних санкцій та сплати мита) за рахунок поліпшення державного нагляду в зазначеній сфері, зокрема зменшення артефактної та контрабандної продукції на ринку.</p> <p>Стабілізація та зниження цін у перспективі за рахунок наповнення ринку України безфосфатними мийними засобами.</p> <p>Посилення конкурентоспроможності національного виробника в європейському вимірі та зростання можливостей для експорту продукції як в країни ЄС так і інші країни світу.</p> <p>Зростання сегменту легального імпорту.</p>	<p>Додаткових бюджетних витрат на адміністрування регулювання суб'єктів підприємництва, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснюють виробництво мийних засобів, - здійснюють їх оптовий та роздрібний продаж, - використовують мийні засоби в процесі виробництва товарів та послуг <p>не передбачається.</p>

	Зростання свідомості громадян України, та відчуття їхнього внеску в екологічне оздоровлення водойм.	
Альтернатива 2	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Погіршення якості водних ресурсів, що призведе до зниження безпечності води, що вживається для пиття, погіршення рекреаційних можливостей водних та неможливість отримання належних екосистемних послуг, зростання "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Нездатність до виконання вимог Угоди про Асоціацію та досягнення Цілей сталого розвитку. Погіршення міжнародного іміджу України. Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Втрата робочих місць.
Альтернатива 3	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок зниження евтрофікації, тощо. Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Необхідність гарантування державною повернення коштів в рамках масштабних інвестиційних проектів, висока ймовірність забезпечення дотацій (субвенцій) з державного бюджету, тощо. Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Втрата робочих місць.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Стабілізація та зниження цін за рахунок наповнення ринку України безфосфатними мийними засобами. Зростання кількості робочих місць (зайнятості) за рахунок посилення	Незначне, не більше 20% зростання вартості мийних засобів, що не містять сполук фосфору. За умови використання середньостатистичною сім'єю мийного засобу у кількості не більше 0,5 кг в місяць (див. вище), це не призведе до значних витрат з сімейних бюджетів.

	конкурентоздатності національного виробника. Зростання свідомості громадян України, та відчуття їхнього внеску в екологічне оздоровлення водойм.	
Альтернатива 2	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Погіршення якості водних ресурсів, що призведе до зниження безпечності води, що вживається для пиття, погіршення рекреаційних можливостей водних та неможливість отримання належних екосистемних послуг, зростання "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Зростання цін на питну воду за рахунок збільшення вартості водопідготовки. Зменшення робочих місць (зайнятості) за рахунок згорання національного виробництва із-за нездатності протистояти імпорту.
Альтернатива 3	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції. Суттєве зниження аварійності систем водопостачання та водовідведення.	Суттєве (50% і більше) і довготривале (більше 15 років) зростання тарифів на водопостачання та водовідведення як необхідність повернення коштів у рамках започаткованих інвестиційних проектів (для міст з населенням більше 500 тис. осіб). Зменшення робочих місць (зайнятості) за рахунок згорання національного виробництва із-за нездатності протистояти імпорту.

Оцінка впливу на сферу інтересів міст та підприємств з водопостачання, водовідведення та очищення міських стічних вод (Водоканалів), за даними Антимонопольного комітету України в 2019 р. 1185 суб'єктів господарювання провадять діяльність з централізованого водовідведення.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Зниження хімічного навантаження на: – міські системи водовідведення послаблять ризики корозії бетонних споруд та призведуть до зменшення проривів, аварій, тощо. – міські очисні споруди призведуть до посилення спроможності очищення стічних вод від сполук	Відсутні

	<p>фосфору; це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю.</p> <p>З'явиться змога спрямовувати вивільнені кошти на вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки.</p>	
Альтернатива 2	Відсутні	<p>Погіршення вихідних параметрів для питного водозабезпечення міст. Створення умов для забруднення мереж водопостачання. Зростання ризиків корозії металевих труб системи водопостачання. Зростання кількості поривів, аварій.</p> <p>Зростання хімічного навантаження на міські системи водовідведення збільшать ризики корозії бетонних споруд та призведуть до зростання проривів, аварій, тощо.</p> <p>Зростання хімічного навантаження на міські очисні споруди призведе до погіршення спроможності очищення стічних вод. Це в свою чергу сприятиме недотриманню водоохоронного законодавства та зростанні штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю.</p> <p>Подальше погіршення фінансово-економічного стану Водоканалів, відсутні кошти на вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки. Водоканали для водопідготовки питної води витрачають більше реактивів, електроенергії та інших кадрових і технічних ресурсів.</p>
Альтернатива 3	<p>Суттєве поліпшення інфраструктури водовідведення.</p> <p>Кардинальне поліпшення інфраструктури водоочистки. Це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкілля. Змога спрямовувати вивільнені кошти на повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів</p>	<p>Багаторічний тягар з повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів.</p>

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
1. Суб'єкти господарювання - виробники мийних засобів(*)					
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	20	175	78	13	286
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	7	61,2	27,3	4,5	100
2. Суб'єкти господарювання, що здійснюють оптовий продаж мийних засобів					
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	157	730	1691	422	3000
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	5,2	24,3	56,4	14,1	100
3. Суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібний продаж мийних засобів					
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	38	71	995	4532	5636
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,7	1,3	17,7	80,4	100

(*) тут і нижче за текстом використано дані [Державної статистичної звітності](#).

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Посилення конкурентоспроможності національного виробника в європейському вимірі та зростання можливостей для експорту продукції як в країні ЄС так і інші країни світу. Зростання можливостей застосування інновацій.	Необхідність внесення корективів в технологічний процес виготовлення мийних засобів, насамперед закупівля нової сировини (складових мийних засобів), можливі додаткові технічні та кадрові витрати (переважно навчання кадрів). Адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію. Для великих і середніх підприємств - виробників мийних засобів (всього 195 підприємств) додаткові витрати на п'ять років після введення пропонованого регулювання становитимуть в залежності від вибору сировини від 12,5 млн. грн. прибутку до 21,5 млн. грн. витрат з розрахунку на виробництво 1 тонни продукції; Для малих підприємств та мікробізнесу - виробників мийних засобів додаткові витрати на п'ять років після введення пропонованого регулювання становитимуть (всього 91 підприємство) в залежності від вибору сировини від 683 тис. грн. прибутку до 996 тис. грн. витрат з розрахунку на виробництво 100 кг продукції. Вплив на суб'єкти господарювання, що використовують мийні засоби у виробництві товарів і послуг є опосередкований, він

		відобразиться лише на незначному корегуванні цін на вироблені ними товари та послуги
Альтернатива 2	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.
Альтернатива 3	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Суттєве зростання тарифів на водопостачання та водовідведення. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.

Витрати, які будуть виникати внаслідок дії регуляторного акта (згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта)

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 9 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта").	Від економії 2437500 до витрат 4192500 (*)
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 9 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта").	247920
Альтернатива 3. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 9 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта").	371880

(*) - з розрахунку на вироблення 1 тонни продукції та в залежності від вибору сировини, див. таблицю 1.1.

Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва (виробники мийних засобів), які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	0	0
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	0	0
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	0	0
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень (санітарно-гігієнічний сертифікат)	500	500
6	Витрати на оборотні активи (нова сировина для вироблення 1 тони продукції), гривень	-	-
6.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-15000	-75000
6.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	13000	65000
6.3	За умови закупівлі цеоліту А	21000	105000
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	0	0
8	Інше (витрати на оплату виробничих послуг, амортизація, оплата праці, соцстрахування), гривень (навчання персоналу, 2 особи протягом двох днів)	2000	2000
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	-	-
9.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-12500	-72500
9.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	15500	67500
9.2	За умови закупівлі цеоліту А	21500	105500
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	195	190
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на	-	-

	виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень		
11.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-2437500	-13775000
11.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	3022500	12825000
11.3	За умови закупівлі цеоліту А	4192500	20045000

ТЕСТ для малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро – та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання.

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання для суб'єктів малого підприємництва та визначення переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником 01.10.2020 – 15.12.2020 рр.

Порядковий номер	Вид консультацій	Кількість учасників консультацій	Основні результати консультацій
1	Телефонні розмови із суб'єктами господарювання	9	Отримано інформацію щодо переліку та орієнтовної вартості технологічних змін для впровадження пропонуваніх вимог регулювання.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва

Кількість суб'єктів малого (мікро) підприємництва, на яких поширюється регулювання – 7731, з них 91 - виробники мийних засобів та 7640 - оптові та роздрібні продавці мийних засобів.

Питома вага суб'єктів малого (мікро) підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив - 85%.

У розрахунку вартості 1 години роботи використано вартість 1 години роботи, яка відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», з 1 січня 2021 року становить – 36,11 грн.

Первинна інформація про вимоги регулювання може бути отримана за результатами пошуку проекту акту на офіційному веб-порталі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

Інформація про розмір часу, який витрачається суб'єктами на отримання зазначеної інформації є оціночною.

Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва (виробники мийних засобів), на виконання вимог регулювання (М-тест)

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів)	0	0	0
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	0	0	0
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали)	0	0	0
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	0	0	0
5	Інші процедури (нова сировина для вироблення 100 кг продукції)	-	-	-
5.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-1500	-1500	-7500
5.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	1300	1300	6500
5.3	За умови закупівлі цеоліту А	2100	2100	10500
6	Разом, гривень. <i>Формула: (сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)</i>	-	-	-
6.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-1500	-1500	-7500
6.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	1300	1300	6500
6.3	За умови закупівлі цеоліту А	2100	2100	10500
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	91	91	91
8	Сумарно, гривень. <i>Формула:</i>	-	-	-
8.1	За умови закупівлі цитрату натрію	-136500	-136500	-682500
8.2	За умови закупівлі етилен-діамін-тетра-оцтова кислота (ЕДТА)	118300	118300	591500
8.3	За умови закупівлі цеоліту А	191100	191100	955500
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання	2 год. (час, який витрачається с/г на пошук нормативно-правового акта в мережі	0,00 (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання	72,22 грн. (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання

		Інтернет та ознайомлення з ним; за результатами консультацій) X 36,11 грн. = 72,22 грн.	лише в перший рік)	лише в перший рік)
10	Процедури організації виконання вимог регулювання	16 год. (час який витрачається для оформлення наказу та доведення його до основних виконавців) X 36,11 грн. = 577,76 грн.	0,00 (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання лише в перший рік)	577,76 грн. (припущено, що суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання лише в перший рік)
11	Процедури офіційного звітування	0		
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок (санітарно-гігієнічний сертифікат)	500	0	500
13	Інші процедури (уточнити)	0		
14	Разом, гривень. <i>Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)</i>	1149,98	0	1149,98
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	91	91	91
16	Сумарно, гривень	104648,18	0	104648,18

Не передбачається запровадження коригуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва, оскільки пропонується запровадити поетапне виконання суб'єктами господарювання вимог запропонованого регулювання, а саме: перший етап - до 31 грудня 2023 року є адаптаційний, що дозволяє суб'єктам господарювання поступово перейти на тимчасові вимоги ТР, які є м'якими відносно сучасних вимог ТР та другий етап – до 31 грудня 2026 року вводить остаточні вимоги.

Додаткових бюджетних витрат на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва не передбачається.

Пропоноване державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
--	---	---

Альтернатива 1	4	Цілі досягаються повною мірою за рахунок зменшення надходження сполук фосфору в міські системи водовідведення і значного зменшення навантаження на міські очисні споруди
Альтернатива 3	2	Цілі досягаються повною мірою лише для міст з населення більше 500 тис. осіб, за рахунок високого рівня очищення стічних вод на міських очисних спорудах. Проблема залишається невирішеною для міст з населенням менше 500 тис. осіб.
Альтернатива 2	1	Проблема продовжує існувати

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1			
Для громадян:	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Зростання свідомості громадян України, та відчуття їхнього внеску в екологічне оздоровлення водойм. За рахунок наповнення ринку України безфосфатними мийними засобами, ціна на них стабілізується.	Можливе незначне, не більше 20% зростання вартості мийних засобів, що не містять сполук фосфору. За умови використання середньостатистичною сім'єю мийного засобу у кількості не більше 0,5 кг в місяць (див. вище), це не призведе до значних витрат з сімейних бюджетів.	Даний спосіб дозволяє досягти поставлених цілей повною мірою за рахунок зменшення надходження сполук фосфору в міські системи водовідведення і значного зменшення навантаження на міські очисні споруди
Для держави:	Теж саме що й в рядочку вище. Зростання надходжень до державного бюджету (у формі штрафних санкцій та сплати мита) за рахунок поліпшення	Додаткових витрат з державного бюджету не очікується	

	державного нагляду в зазначеній сфері, зокрема зменшення артефактної та контрабандної продукції на ринку	
Для міст:	Зниження хімічного навантаження на міські системи водовідведення послаблять ризику корозії бетонних споруд та призведуть до зменшення проривів, аварій, тощо.	Відсутні
Для Водоканалів:	Зниження хімічного навантаження на міські очисні споруди призведуть до посилення спроможності очищення стічних вод від сполук фосфору. Це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю. З'явиться змога спрямовувати вивільнені кошти на вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки.	Відсутні
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	Посилення їх конкурентоспроможності в європейському вимірі та зростання можливостей для експорту продукції як в країни ЄС так і інші країни світу	Необхідність внесення корективів в технологічний процес. Закупівля нової сировини, інші додаткові витрати. Адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію. В залежності від вибору сировини, додаткові щорічні витрати після введення пропонованого регулювання для одного підприємства в

		<p>середньому становитимуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - для великих і середніх підприємств від 12,5 тис. грн. прибутку до 21,5 тис. грн. витрат на кожну тону виробленої продукції; - для малих підприємств та мікробізнесу - 1,5 тис. грн. прибутку до 2,1 тис. грн. витрат на кожні 100 кг. виробленої продукції. 	
Для суб'єктів господарювання, що здійснюють оптовий та роздрібний продаж мийних засобів	Необхідність встановлення конкурентних цін на ввезені мийні засоби за рахунок зростання ринку безфосфатної продукції. Зростання сегменту легального імпорту.	Відмова імпортерів, що ввозили в Україну фосфоровмісні мийні засоби від їх імпорту та перехід на імпорт безфосфатних мийних засобів. Необхідність встановлення конкурентних цін на ввезені мийні засоби.	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	Поліпшення дотримання вимог Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, що виключає платежі Водоканалам за наднормативне скидання фосфору зі стічними водами у міську каналізацію. За рахунок наповнення ринку України безфосфатними промисловими мийними засобами, ціна на них стабілізується. Формування соціально відповідального виробника в Україні.	Вплив на суб'єкти господарювання, що використовують мийні засоби у виробництві товарів і послуг є опосередкований, він відобразиться лише на незначному корегуванні цін на вироблені ними товари та послуги	
Альтернатива 3			
Для громадян:	Поліпшення якості водних ресурсів, що призведуть до	Суттєве (50% і більше) і довготривале (більше 15 років) зростання	Альтернатива дозволяє вирішити

	поліпшення безпечності води, що вживається для пиття, поліпшення рекреаційних можливостей водних та екосистемних послуг, кардинального зменшення "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо. Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	тарифів на водопостачання та водовідведення як необхідність повернення коштів у рамках започаткованих інвестиційних проектів (для міст з населенням більше 500 тис. осіб)	проблему частково, адже цілі досягаються повною мірою лише для міст з населення більше 500 тис. осіб, за рахунок високого рівня очищення стічних вод на міських очисних спорудах. Однак проблема залишається невирішеною для міст з населенням менше 500 тис. осіб.
Для держави:	Те ж саме що і в попередньому рядочку.	Необхідність гарантування державною повернення коштів в рамках масштабних інвестиційних проектів, висока ймовірність забезпечення дотацій (субвенцій) з державного бюджету, тощо.	
Для міст:	Кардинальне поліпшення інфраструктури водовідведення.	Багаторічний тягар з повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів	
Для Водоканалів:	Кардинальне поліпшення інфраструктури водоочистки. Це в свою чергу сприятиме дотриманню водоохоронного законодавства та зниженню штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю. Змога спрямовувати вивільнені кошти на повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів	Багаторічний тягар з повернення коштів в рамках реалізації масштабних інвестиційних проектів	

Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згорання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.	
Для суб'єктів господарювання, що здійснюють (імпорт) ввезення мийних засобів із-за кордону	Відносна стабільність ринку імпорту мийних засобів	Незначні коливання на ринку спричинені соціально-економічними явищами.	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію та послуги	
Альтернатива 2			
Для громадян:	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Погіршення якості водних ресурсів, що призведе до зниження безпечності води, що вживається для пиття, погіршення рекреаційних можливостей водних та неможливість отримання належних екосистемних послуг, зростання "цвітіння" водойм внаслідок надмірної евтрофікації, тощо.	Альтернатива не вирішує проблему. Проблема забруднення водних об'єктів сполуками фосфору залишається існувати без її вирішення

Для держави:	Відсутні	Те ж саме що і в попередньому рядочку. Нездатність до виконання вимог Угоди про Асоціацію та досягнення Цілей сталого розвитку. Погіршення міжнародного іміджу України.	
Для міст:	Відсутні	Погіршення вихідних параметрів для питного водозабезпечення. Створення умов для забруднення мереж водопостачання. Зростання ризиків корозії металевих труб системи водопостачання. Зростання кількості поривів, аварій. Зростання хімічного навантаження на міські системи водовідведення збільшать ризики корозії бетонних споруд та призведуть до зростання проривів, аварій, тощо.	
Для Водоканалів:	Відсутні	Зростання хімічного навантаження на міські очисні споруди призведе до погіршення спроможності очищення стічних вод. Це в свою чергу сприятиме недотриманню водоохоронного законодавства та зростанні штрафів та нарахувань збитків, завданих довкіллю. Подальше погіршення фінансово-економічного стану Водоканалів, відсутні кошти на	

		вдосконалення та розвиток інфраструктури водовідведення та очистки. Водоканали для водопідготовки питної води витрачають більше реактивів, електроенергії та інших кадрових і технічних ресурсів.	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що є виробниками мийних засобів	Відносна стабільність ринку виробництва мийних засобів	Низька конкурентоздатність національного виробника. Поступове згортання виробництва за рахунок переважаючої частки імпорту. Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію.	
Для суб'єктів господарювання, що здійснюють (імпорт) ввезення мийних засобів із-за кордону	Відносна стабільність ринку імпорту мийних засобів	Незначні коливання на ринку спричинені соціально-економічними явищами	
Для суб'єктів господарювання, у т.ч. суб'єктів малого підприємництва, що використовують мийні засоби в процесі виробництва та надання послуг	Відносна стабільність цін на ринку мийних засобів, з незначним, не більше 10% зростанням вартості мийних засобів, за рахунок інфляції.	Необхідність здійснення платежів за наднормативне скидання фосфоровмісних сполук до каналізації міст та адекватне відображення зазначених витрат в цінах на вироблену продукцію та послуги	

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію
---------	---	---

		запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Дозволяє досягти цілей регулювання як для міст з наявними міськими очисними спорудами, так і міст без них. Дозволить, за відносно невисоких витрат отримати бажану якість води в водних об'єктах, що значно поліпшить їх санітарно-гігієнічну та рекреаційну цінність.	Ймовірність зовнішніх ризиків є невисокою, ступінь їхнього впливу може сягати середнього.
Альтернатива 3	Дозволяє досягти цілей регулювання лише для міст з чисельністю населення вище 500 тис. осіб. Не вирішує проблему зменшення забруднення сполуками фосфору для міст з меншою чисельністю.	Ймовірність зовнішніх ризиків є високою, ступінь їхнього впливу може сягати середнього або ж високого. Це насамперед стосується відшукання належного інвестора
Альтернатива 2	Проблема забруднення водних об'єктів сполуками фосфору залишається існувати без її вирішення	Ймовірність зовнішніх ризиків є високою, ступінь їхнього впливу може бути середнім або високим. Це насамперед стосується зростання забруднення водою, що посилюється негативним впливом зміни клімату.

Додатковий аналіз Альтернативи 1: Внесення змін до Технічного регламенту мийних засобів затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2008 року № 717.

Якщо взяти середній обсяг споживання мийного засобу 0.5 кг на місяць середньою родиною, то наприклад у м. Києві (з населенням 2,97 млн. осіб; це місто найбільш охоплене пральними та мийними машинами) в місяць буде спожито біля 1,98 тис. тон мийних засобів. Така кількість мийних засобів відповідно до дозування та вимог ТР спричинить надходження на міські очисні споруди (Бортничі) 47 кг сполук фосфору в місяць з процесу прання (в побутових пральних машинах) та 213 кг сполук фосфору в місяць з процесу миття посуду (в побутових посудомийних машинах). За зазначених умов, навіть після очистки, міські очисні споруди м. Києва вимушені щоденно скидати до р. Дніпра більше ніж 6 кг фосфоровмісних сполук.

Досягнення поставлених цілей регулювання дозволить з початком 2027 року досягти зменшення надходження фосфоровмісних сполук на міські очисні споруди в 3.6 рази для процесу прання та в 17,3 рази для процесу миття посуду. Необхідно враховувати те, що зазначене зменшення розраховане лише для побутових пральних та мийних машин, тоді як зміни до ТР стосуються також промислових мийних засобів та мийних засобів для ручного прання. Таким чином загальний природоохоронний ефект буде посилено ще мінімум в 2,5 рази.

Додатковий аналіз Альтернативи 2: Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах.

Друга альтернатива засвідчила свою неефективність протягом останніх 5 років, адже забруднення природних водойм сполуками фосфору та їх евтрофікація прогресує. Таблиця 1 цього документа свідчить про зростання забруднення за останні п'ять років на 30%. А дані державного моніторингу вод підтверджують зазначену тенденцію. За даними Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання підвищені та високі концентрації фосфатів зареєстровані на питних водозаборах басейнів річок Сіверського Донця, Дністра, Дунаю, Західного Бугу, а також річок Закарпаття.

Збереження наявної ситуації призведе до значної втрати природно-ресурсного потенціалу України та погіршення умов водокористування, включаючи питне водозабезпечення. Погіршення якості води призведе до необхідності введення додаткових технічних, фінансових та кадрових ресурсів з метою здійснення попередньої підготовки води перед її використанням як в рамках технологічних процесів, так і для її вживання людиною.

Нездатність Водоканалів забезпечити належну очистку стічних вод призведе до постійного порушення ними вимог природоохоронного законодавства, необхідності відшкодування збитків завданих довкіллю, що призведе до погіршення їх фінансово-економічного стану.

В кінцевому результаті, Альтернатива 2 призведе до зриву виконання Україною взятих на себе зобов'язань щодо Угоди про асоціацію, та поставить під сумнів реалізацію Цілі 6 сталого розвитку України, що підтверджена до реалізації [Указом Президента України В. Зеленського №722/2019 "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року"](#).

Додатковий аналіз Альтернативи 3: Не запроваджувати ніяких змін щодо подальшого обмеження вмісту сполук фосфору в мийних засобах, натомість розпочати будівництво 3-ї ступені очищення на міських очисних спорудах міст, населення яких перевищує 500 тис. осіб.

Реалізація цієї альтернативи є типовою для країн Західної Європи, зокрема наприклад Німеччини, Данії, Нідерландів та ін. Західноєвропейські країни використовують "третинну" очистку стічних вод, зокрема щодо фосфатів та сполук фосфору застосовують хіміко-біологічний метод симультанного осадження із застосуванням солей алюмінію та заліза або ж інноваційний метод біологічного вилучення сполук фосфору. Це дозволяє досягти високого ступеня очищення (85 - 90 %) але й збільшує у 2,5 - 3 рази вартість процесу очищення.

Безумовним викликом для Водоканалів України буде побудова споруд для "третинної" очистки стічних вод та забезпечення їх експлуатації. Попередні розрахунки та аналогії, отримані з західноєвропейських наукових джерел свідчать про те, що побудова та введення в експлуатацію третьої ступені очищення міських стічних вод для населеного пункту з еквівалентом населення 500 тисяч осіб і вище буде коштувати більше 10 млн. євро. Для міст мільйонників, в яких є розвинутою міська промислова інфраструктура, вартість зведення таких блоків подвоюється. До вказаних коштів буде необхідно додати щорічну закупівлю (або ж налагодження виробництва в Україні) відповідних

реагентів, обладнання, технічне та кадрове забезпечення процесу "третинної" очистки, тощо. Капітальні та поточні витрати необхідні для побудови та введення в експлуатацію третьої ступені очистки хоча б для 10 найбільших міст України на наступний п'ятирічний період сягатимуть не менше 6 млрд. грн.

Альтернатива 3 яка успішно реалізована низкою західноєвропейських країн, на жаль поки що нереальна до виконання в Україні.

Висновок: з огляду на вищевикладене, саме альтернатива 1, тобто внесення змін до Технічного ТР є найбільш доцільним та економічно й соціально ефективним способом досягнення зазначених цілей.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми, є введення подальших обмежень щодо вмісту фосфатів, фосфонатів та інших сполук фосфору шляхом внесення відповідних змін в ТР, зокрема посилення обмежень щодо загального вмісту фосфатів та інших сполук фосфору у мийних засобах, що використовуються:

- для прання в побутових пральних машинах,
- для побутових посудомийних машин,

а також запровадження нових обмежень щодо масової частинки загального фосфору (%) у мийних засобах, що використовуються:

- для прання в промислових пральних машинах,
- для ручного прання;
- для промислових посудомийних машин,
- для ручного миття.

Організаційні заходи для впровадження регулювання:

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування суб'єктів господарювання про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення у засобах масової інформації та розміщенні на офіційному Веб-порталі Верховної Ради України.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

1) ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання регуляторного акта в мережі Інтернет);

2) організувати виконання вимог регулювання.

3) отримати відповідні сертифікати:

3.1) оскільки для виробників мийних засобів, підприємств великого і середнього бізнесу, так само як і підприємств малого бізнесу та суб'єктів мікропідприємництва буде необхідно передбачити заміну сировини у процесі виробництва мийних засобів (а саме заміна натрію-три-поліфосфату, що містить

сполуки фосфору, на один з таких замінників як цитрат натрію, етилен-діамін-тетра-оцтова кислота, або ж цеоліт А - полікарбоксилат) то для цього їм буде необхідно понести витрати на отримання сертифікату на санітарно-гігієнічну безпечність нової сировини.

3.2) для імпортерів мийних засобів підприємств великого і середнього бізнесу, так само як і підприємств малого бізнесу та суб'єктів мікро-підприємництва буде необхідно передбачити витрати на отримання сертифікату на санітарно-гігієнічну безпечність нової імпортованої продукції.

Ризики впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта відсутні. Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів. Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Прийняття проекту постанови передбачає виконання вимог таких законів України як:

- Про охорону навколишнього природного середовища;
- Водного кодексу;
- Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони у частині виконання низки положень
 - o Директиви Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23.10.2000 про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики
 - o Директиви Ради 91/271/ЄЕС від 21.05.1991 про очистку міських стічних вод
 - o Директиви Європейського Парламенту і Ради 2008/56/ЄС від 17.06.2008 що встановлює рамки діяльності Співтовариства у сфері політики з морського середовища
- Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення;
- Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Оцінка зовнішніх факторів не передбачає негативного впливу на виконання акта. Впровадження вимог такого регуляторного акта державними органами не потребує додаткових витрат з бюджету, оскільки здійснюватиметься в межах повноважень відповідних органів. Оновлення Переліку національних стандартів щодо визначення методів проведення випробування мийних засобів на відповідність вимогам Технічного регламенту мийних засобів відбуватиметься у рамках щорічного фінансування Міністерства економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства, зокрема за напрямом "замовлення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт".

Питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється запропоноване регулювання перевищує 10 відсотків. Розрахунок витрат для суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва та розрахунок витрат суб'єктів малого та мікро підприємництва на виконання вимог регулювання (Тест малого підприємництва) згідно Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта), проведено в межах даного Аналізу (див. М-тести вище за текстом).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни міжнародно-правових актів чи законодавчих актів України.

Строк дії регуляторного акта умовно поділений на 2 етапи.

Перший етап - до 31 грудня 2023 року є адаптаційний, що дозволяє суб'єктам господарювання поступово перейти на тимчасові вимоги ТР, які є м'якими відносно сучасних вимог ТР.

Другий етап - 31 грудня 2026 року вводить остаточні вимоги до вмісту фосфоровмісних сполук у мийних засобах, що використовуються

- для прання в промислових пральних машинах,
- для ручного прання;
- для промислових посудомийних машин,
- для ручного миття.

Строк до 31 грудня 2026 року є достатнім для того, щоб внести необхідні корективи у процеси виробництва, планування імпорту мийних засобів, або ж процес планування використання мийних засобів, що необхідні для виробництва інших продуктів чи товарів, або ж послуг.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного бюджету та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта - не прогножуються.

2. Кількість суб'єктів господарювання:

286 - виробників мийних засобів;

8636 - оптових та роздрібних продавців мийних засобів.

3. Розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта:

для одного суб'єкта господарювання малого та мікро підприємництва - виробника мийних засобів, в залежності від вибору сировини на 100 кг

виробленої продукції: від 1.5 тис. грн. прибутку до 2.1 тис. грн. витрат, час - 1 - 2 місяці;

для одного суб'єкта господарювання великого та середнього підприємництва - виробника мийних засобів, в залежності від вибору сировини на 1 т виробленої продукції: від 12,5 тис. грн. прибутку до 21,5 тис. грн. витрат; час - 2 місяці.

4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання і фізичних осіб – високий. Проект акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційних веб-сайтах Мінекономіки та Міндовкілля.

Прогнозний показник результативності дії регуляторного акта № 1: дані Державної статистичної звітності щодо обсягів скидання фосфатів зі стічними водами. За цим показником необхідно досягнути не менше 20% зменшення скидання фосфатів до водних об'єктів до 2025 року (4560 т) та 40% його зменшення до 2028 року (3420 т) по відношенню до відповідного показника 2021 року (5708 т).

Під час проведення відстеження результативності регуляторного акта буде використовуватись також показник № 2 державного моніторингу якості води як вміст ортофосфатів, а також вміст загального фосфору в воді природних водойм України, що публікується Держводагентством на порталі відкритих даних (див.: <https://data.gov.ua/dataset/ee2bc3b0-42d4-4f19-8d96-913cd9d1f02a>). За цими показниками:

після 2025 року щорічна кількість перевищень граничнодопустимих концентрацій:

- за САНПН має зменшитись втричі;
- за рибогосподарськими - зменшитись в 1,5 рази;

після 2028 року щорічна кількість перевищень граничнодопустимих концентрацій:

- за рибогосподарськими має зменшитись втричі.

Прогнозний показник результативності дії регуляторного акта № 3: результати перевірок відповідності мийних засобів вимогам ТР (що запропоновані цим документом). Результати перевірок відповідності та контролю мають бути доступні громадськості для перегляду, зокрема оприлюднені на Веб-сайтах Держпродспоживслужби та Держмитслужби.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності регуляторного акта у разі його прийняття

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься шляхом базового, повторного та періодичного відстеження показників результативності цього акта, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта здійснюватиметься через 1 рік після набрання чинності цього регуляторного акта.

Повторне відстеження цього регуляторного акта проводитиметься через 2 роки після набрання чинності цього регуляторного акта.

Періодичні відстеження цього регуляторного акта проводитимуться через кожні 3 роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України протягом усього терміну його дії.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення нерегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

**Міністр захисту довкілля та
природних ресурсів України**

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

_____ 2021 р.